

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

LVII

Balandis — April 26, 1972 Nr. 33

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

SOVIETŲ KALTĖ

ŠIAURĖS VIETNAMO INVAZIJOJE IR JOS PASEKOS

Spekuliuodami apie naujos Šiaurės Vietnamo ofenzivos užkulius (žiūr. Dirvos 30 nr.) nurodėm, kad ji gali būti daugiau naudinga Kinijos negu Sovietų Sąjungos interesams. Dėl tos paprastos priežasties, kad ji apsunkina Nixono-Brežnevo susitarimą. Lygiai taip pat, kaip tokia pat ofenziva Nixono viešnagės Pekine metu būtų gerokai pagadinusi to susitikimo atmosferą. Ergo -- priedabartinės ofenzivos pirštus yra prikišę kiniečiai, nors ji ir yra vedama sovietų ginklais. Toks pirmas išpūdis tačiau gali būti klaidin-

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

gas. Prieš jį kalba faktai, kad sovietai savo ginklų tiekimą ypatingai sustiprino laike ir po Nixono vizito Kinijoje, ir kad prieš ofenzivos pradžią Hanojuje lankėsi sovietų maršalas Baticky, kuris tarp kitko inspektavo Indijos kariuomenę prieš jos užpuolimą ant Pakistano. Iš to išeitų, kad sovietai turėjo žinoti apie Hanojaus planuojamą ofenzivą ir jai pritarė, nors ji sudaro rimtą pavojų Nixono kelionei į Maskvą. Jei ofenziva pasisėktų ir politi-

nės nuotaikos Amerikoje neleistų prezidentui smogti kaip reikia Hanojui, Nixonas į Maskvą važiuotų prašytojo rolėje. (Jau dabar kolumnistas J. Kraft siūlo prezidentui tą kelionę atšaukti).

Nixono viešnagė Maskvoje tačiau reikalinga ir sovietams. Nejaugi jie rizikuotų? Newsweek'o Stewart Alsop mano, kad taip. Jau dabar sovietai skleidžia gandus, kad ta viešnagė yra Nixono, ne jų noras. Tiesa, sovietams esą reikalingi amerikiečių kreditai, bet jie gali apsieiti ir be jų. O kas liečia apsiginklavimo apribojimą, tai daugiau ginkluojasi kaip tik sovietai, o ne amerikiečiai. Tuo tarpu kaip sovietai gamina atomines raketas kaip dešras, amerikiečiai nėra naujų išigilę nuo 1967 metų! Pagaliau, jei sovietai įrodys Vietname savo ginklų pranašumą, į JAV bus žiūrima kaip į bejėgį milžiną ir kitos valstybės pasiskubins susitarti su sovietais ir beamerikiečių pritarimo.

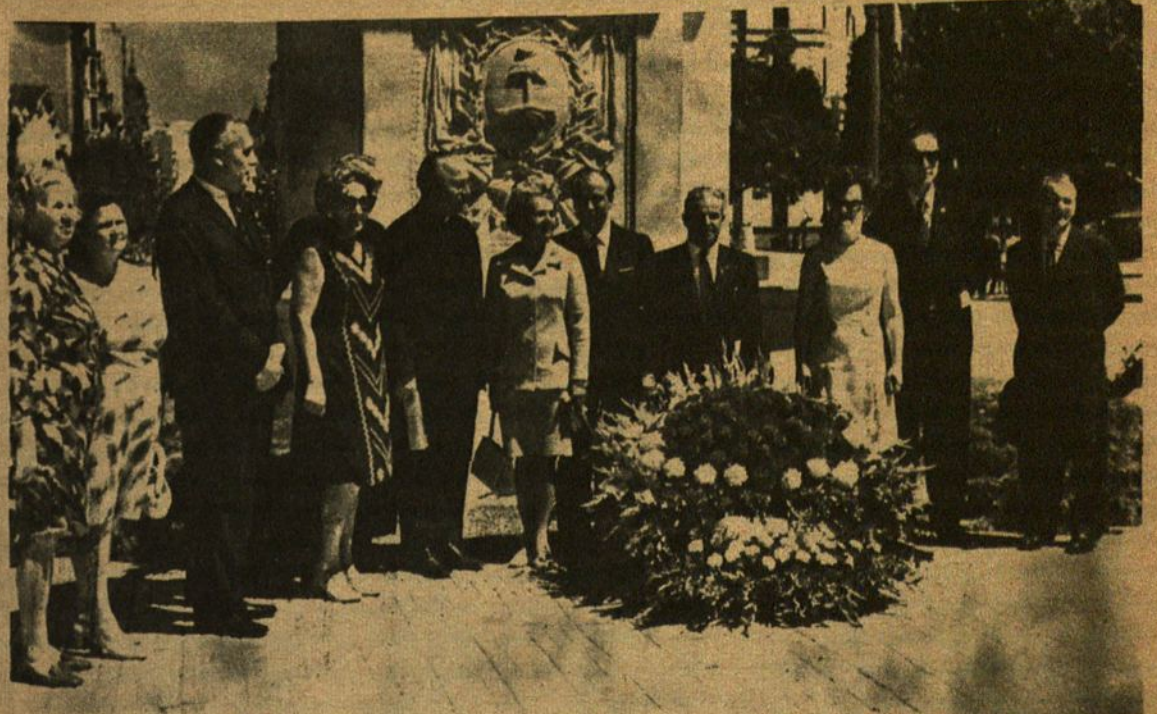
Todėl, samprotauja Alsop, sovietų rizika Vietname nėra didelė. Jei Hanojus pralaimėtų, jie pasakytų, kad mes čia niekuo nedėti. Jei laimėtų, visi sužinotų kam priklausotėitės, įskaitant ir Kiniją.

Nikita Chruščiovas savo laiku gyrėsi John Kennedžiui, kad jis padėjęs jam nugalėti Nixoną 1960 m. rinkimuose. Sovietai paspaudę Šiaurės Vietnamą pradėti derybas, kad padėjęs Hubert Humphrey 1968 m. Neesą -- teigia Alsopas -- pagrindo manyti, kad Nixonas būtų jų favoritas šių metų rinkimuose.

Visi demokratų kandidatai šiandien pasisaką už pabėgimą iš Vietnamo, už sienams pagalbos, kariuomenės Europoje ir išsipareigojimų užsieniams sumažinimą. Tai negali nepatikti Brežnevui ir dėl Nixono pralaimėjimo jis tikrai neverktų.

Tragedija čia slypi tame, kad pats Nixonas nenori to viešai pasakyti ir tuo pačiu talkininkauja su liberalais demokratais bei žurnalistais, kurie nori įtikinti, kad rusai iš esmės yra labai geri žmonės ir kad šaltas karas buvęs pačių amerikiečių išgalvotas. Jei Šiaurės Vietnamas laimėtų, jie kreditą už tai duotų ne sovietams, bet aiškintų "vietnamizacijos" politikos nepasisekimu.

Tuose Alsopo išvedžiojimuose yra logikos. Jie tur būt nesvetimi ir pačiam prezidentui. Maskva Nixonui gali būti tas pats, kaip Muenchenas Chamberlainui. Bet stebint nūdienius įvykius, Chamberlaino kaltė mažėja: ką tu gali padaryti, jei tauta nenori kovoti?

Vasario 16 minėjimas Argentinoje šiais metais buvo iškilmingai atšvęstas, Buenos Aires prie Laisvės paminklo buvo padėtas gėlių vainikas. Nuotraukoje grupė lietuvių dalyvavusių iškilmėse. Iš kairės: Zeferinas Juknevičius, aktyvus veikėjas lietuvių kolonijoje, šalia jo žmona, toliau stovi prel. Pijus Ragažinskas atvykęs iš Brazilijos, Aldona Dambravienė, dr. Vytautas Dambrava, JAV ambasados pirmasis sekretorius, Rosario LB pirm. J. Papečys, Lilija Mičiudienė ir ALOST pirm. A. Mičiudas ir Liko administratorius Pijus Gudelevičius.

ARGENTINOS LIETUVIAI IŠKILMINGAI MINĖJO LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĘ

Argentinos Lietuvių Organizaciją ir Spaudos Tarybą (ALOST) suorganizavo iškilmingą Lietuvos Nepriklausomybės minėjimą, kuris šiais metais buvo labai gausus ir nepaprastai iškilmingas.

Vasario 16 d. San Martine aikštėje buvo padėtas vainikas prie Argentinos išlaisvintojo Gen. San Martino paminklo. Tuo pačiu laiku buvo transliuojama ir lietuvių programa. Televizijos programa vyko paraleliai -- dalis San Martino aikštėje, kita dalis studijoje. Programai studijoje vadovavo 13-to kano vadovė M. Mihanovich, kuri turėjo pokalbį su R. Kairelyte apsirengusia tautiniais rūbais ir dr. Jonu Simanaisku. Buvo parodyti lietuviški audiniai, paveikslai, juostos, medžio drožiniai. Tuo pačiu metu aikštėje prie San Martino paminklo Šv. Cecilijos ir Aušros chorai vadov. V. Rymavičiaus sugiedojo Argentinos ir Lietuvos himnus. Ateities ansamblis pašoko tautinius šokių,

gausi minia priėmė gausiu plojimu. Komentarus apie šokius davė inž. Alg. Rastauskas. Gintaras Dambrava, akompanuojant kanklėmis D. Runimaiti, padainavo "Lietuva brangi".

Baigus programą per televiziją, prie paminklo buvo padėtas gyvų gėlių vainikas. Ta proga kalbėjo ALOS Tarybos pirm. Arturas Mičiudas, išreikšdamas lietuvių meilę tėvų žemei ir tvirtą pasiryžimą kovoje už Lietuvos laisvę. Rumūnas C. Mihalesku atstovavo ANCE išreikšė: -- Ateis diena, Dievo pagalba atgaus Lietuva ir kitos pavergtos tautos laisvę. Dr. A. Daussant nušviesdė sunkų lietuvių tautos gyvenimą ir kovose už jos laisvę. Televizijos programai gauti daug pasidarbavo broliai K. V. Mikaloniai.

Vasario 19 d. šeštad. lietuvių parapijos salėje įvyko iškilmingas meninis minėjimas. Minėjimas pradėtas vėliavų įnešimu Ateities ansamblio tautiniais rūbais. Jungtinis choras Šv.

Cecilijos ir Aušros sugiedojo Argentinos ir Lietuvos himnus. ALOS Tarybos pirm. Arturas Mičiudas gražia ir reikšminga kalba atidarė minėjimą. Po jo kalbėjo ispanų kalba Alfredas Ruplėnas apie Vasario 16 dienos reikšmę. O lietuvių kalba kalbėjo nuoširdus kolonijos veikėjas inž. Alg. Rastauskas, nušviesdamas dabartinę Lietuvos padėtį, sunkias mūsų brolių kančias esančių pavergime. Ragino visus vienybėje dirbti, kovoti Lietuvos laisvei.

Labai reikšmingą ir gražią kalbą pasakė dr. Vytautas Dambrava JAV ambasados pirmasis sekretorius ir vicedirektorius viešųjų reikalų. Pirmoje eilėje perskaitė asmeninį JAV ambasadoriaus Argentinoje J.D. Lodge sveikinimą lietuviams ir paskutinius žinias svarstytas JAV Kongrese. Po to, tos dienos tema kalbėjo ispaniškai ir lietuviškai, kaltindamas Sov. Sąjungą už daugelį Lietuvos šeimų išardymą: -- išvežimą mirčiai Sibirą, už sutarčių laužymą, už laisvės sunaikinimą ir t.t.

Lietuvos Nepriklausomybės minėjimo proga sveikino iš Brazilijos lietuvių vardu svečiai: Jonas Bagdžius ir lenkų kolonijos vardu -- Jurgis Zaviša.

Rezoliucijas perskaitė Zeferinas Juknevičius.

Meninę dalį atliko jungtinis Šv. Cecilijos ir Aušros choras, vadovaujant V. Rymavičiui, planu palydint Leonorai Mikučionienei. Buvo sudainuota Vasario Šešioliktoji Diena ir kitų gražių dainelių.

Ateities ansamblis vadovaujant Rosai Kairelytei de Alvarez, pašoko keltą tautinių šokių.

Programai gabi vadovavo dr. Audra Deveikytė -- lietuvių kalboje ir Zeferinas Juknevičius -- ispanų kalboje. Svečių buvo iš kaimyninių valsty-

(Nukelta į 2 psl.)

Argentinos Lietuvių Organizaciją ir Spaudos Tarybą. Sėdi sekr. Ona Kairelienė ir pirm. Arturas Mičiudas. Stovi: vicepirm. Kazys Kliuga, ižd. Julius Mičiudas ir sekr. Leonardas Sruoga. Jų pasitangomis šiais metais buvo labai iškilmingai minėta Vasario 16 Diena. Kad palengvinus ALOST darbą, buvo sudaryta Vasario 16 Dienos minėjimo komisija, kurion įėjo: Zeferinas Juknevičius, Raul Stalioraitis, Juozas Šiušis, Alfredas Ruplėnas ir Pijus Gudelevičius.

ATENTATAS PRIEŠ DIDŽIUOSIUS (14)

RUSAI "FABRIKUOJA"
ŠNIPŲ IŠPAŽINTIS....

Ramus ir nerūpestingas gyvenimas Teherane, kuri leido įvairių valstybių šnipai, 1943 m. vasarą staiga pasikeitė.

"Diena iš dienos, -- rašo savo pastabose Ernst Merser, -- jaučiau kad kontrolė man slįsta iš rankų. Aš maniau, kad iki 1943 m. liepos mėnesio buvau geriausiai informuotas kas dejosi Teherane. Aš pažinojau keletą vokiečių agentų ir taip pat žinojau viską apie anglius. Aš žinojau, kad amerikiečiai dar ne turi įsteigę savo žvalgybos tinklo. Ir visi žinojo, kad rusų diplomatai ir žurnalistai kartu buvo ir šnipai. Sabotažo aktai transiranijos geležinkelio buvo paruošiami ir įvykdomi už sostinės ribų ir mūsų tai nelietė. Tačiau tą vasarą nauji veidai pasirodė Teherane".

Nežiūrint karinės okupacijos, Iranas dar 1943 m. liepos mėn. skaitėsi "nekovojančiu kraštu". Buvimas ten didelių okupacinių jėgų, strateginių bazių svarbumas, vietos politikų pronaciniai sentimentai, buvo sukūrę neįprastą atmosferą ir Iraną negalima buvopalyginti su jokia kitu kraštu kuriame operavo žvalgybos.

Rusai ir anglai turėjo pusiau oficialią teisę į karines informacijas. Anglai tuopasitenkino, bet rusai jau galvojo apie ateities dienas. Į savo sąjungininkus jie žiūrėjo, kaip į būsimus priešus. Pulki-

ATITAIŠYMAS

Dirvos Nr. 31 2 psl. straipsnyje "Su Stasiu Baru Australijoje" 3 ir 4 skiltyje, laužant buvo sumaišytos kelios eilutės, tad tą vietą pakartoju ištaise:

Dainininkams, ypač iš svetur atvažiuavusiems Australija yra pavojinga savo ... drėgmės stoka. Gerklės tuojau pat išdžiūsta ir tenka griebtis įvairiausių triukų kovojant su neįprastu oro sausumu.

Festivalyje gautas honoraras ir kelionės išlaidos (lėktuvas į abu galus kaštuoja per 1.100 dolerių) įgalino solistus duoti dar 5 koncertus kituose Australijos miestuose kaip sostinėje Canberroje, didmiesčiuose Melbourne ir Sidney bei New Castle. Visur sulabai dideliu pasisekimu. Po vieno koncerto prie dainininkų priėjęs vienas vyras, kuris kalbėjęs labai taisyklinga, mokytine lietuvių kalba. Jo pavardė yra Cooks, jis australas, bet jo žmona lietuvaitė, kuri jį ir išmokė kalbėti lietuviškai.

Melbourne dienraščio The Age muzikos kritikas solistų koncertą labai gerai įvertino, tačiau redaktorius kaž kodėl uždėjo antraštę: "Soviets sparkle". Išsiaiškinus, po dviejų dienų buvo paskelbta nauja žinutė: "A little corner becomes Lithuania", kurioje buvo nušviesta politinė padėtis.

ninkas Andrej Michailovič Vertinski, naujasis sovietų "rezidentas" buvo gavęs iš Berio išakymą perorganizuoti sovietų žvalgybą Irane. Diplomatinės žvalgybos epocha buvo pasibaigusi ir šalia špionažo ir kontršpionažo pasirodė smogiamieji vienetai.

Rusai turėjo klaidingą idėją apie vokiečių žvalgybą Irane. Beria, kuris špionazui išleisdavo šimtą milijonų dolerių per metus ir savo šnipų kartotekoj turėjo du šimtus tūkstančių vardų, tarp kurių dvidešimt tūkstančių profesionalų, negalėjo įsivaizduoti, kad vokiečiai sabotažo veiksmams į Iraną atsiuntė tik keletą žmonių.

Vertinski Iraneposavo valdžia turėjo keletą šimtų vyrų. Jam Maskvoje pasakė, kad Iranas knibžda vokiečių šnipais ir jis neturėjo abejoti dėl to. Jei Laurentia Beria sakė, kad Irane yra daug vokiečių šnipų, tuo reikėjo tikėti. Ir jei jis, Vertinski, gavo išakymą juos likviduoti, reikėjo surasti ir likviduoti.

Siaurinėje provincijoje NKVD agentai valymą atliko su armijos pagalba. Bet kad neišgąsdintų žmonių ir nesugadintų "nuoširdaus bendradarbiavimo" tai buvo atlikta diskretiškai ir atsargiai.

Pagal susitarimą, sovietų agentai neturėjo teisės veikti Teherane. Saugumas buvo anglų rankose, bendradarbiaujant su iraniečiais, tad Vertinski ir jo agentai buvo nelegalioje padėtyje. Jų darbas prilygo sovietų agentams karo metu Amerikoje. Keli vokiečiai, kurie gyveno Teherane, nepakliuvo į Vertinskio tinklą, bet kad išpildžius Berio išakymą, jis turėjo ieškoti "šnipų" tarp graikų, armėnų ir lenkų su vokiškai skambančiomis pavardėmis. Didžiuma šių nelaimingųjų buvo likviduoti Syroos gatvės vieno namo rūsyje, kur Vertinski buvo įsitaikęs savo štabą. Jo vyrai, kurių gyvenimas kaip ir jo paties, priklausė nuo Berio išakymo įvykdymo, dienas ir naktis leido fabrikuodami prisipažinimus, kurių nuorašus siuntė į Maskvą. Ten buvo patenkinti Vertinskio ir jo pavaldinių atsielais rezultatais.

Pagaliau, visi buvo patenkinti: rusai, gavę užmokestį ir pagyrimus, o Mayr ir jo agentai, kad nebuvo rusų ir anglų pagauti. Vienintėliai kurie turėjo priežasties skųstis, tai nekaltai pagautieji, bet mirusieji labai reitai kada skundžiasi...

Merseris greit suprato, kad geriausiai informuotas Teherane žmogus yra nebe jis, bet iranietis Misbah Ebtehai, imtininkas. 1943 metų vasarą Ebtehai gaudavo reguliarią algą iš keturių skirtingų darbdavių: vokiečių, anglų, ameri-

kiečių ir iranietiečių politikų. Vokiečių agentai, kurie dirbo šešėlyje, buvo labiausiai reikalingi Ebtehai ir jo draugų, kurie padėdavo surasti slėptuvę, maistą ir palaikydavo ryšį su išorės pasauliu. Bet kaip tik iš Ebtehai anglai sužinojo apie vokiečių agentų veiklą, nelegalius susirinkimus ir pronacių iranietiečių sąjūdžius, kurie slapta rinkdavosi rūsy, prisiiekdami išvaryti visus okupantus ir su vokiečių pagalba įgyvendinti gryną arijų kastą.

Neseniai atvykęs į Teheraną amerikiečių O.S.S. agentas Peter Ferguson iš to paties Ebtehai gaudavo informacijas apie vokiečius, kurias per ambasadorių Dreyfus perduodavo anglams. Šie ambasadoriui išreikšdavo didelį dėkingumą, bet žinios, kurias gaudavo, jiems nebuvo jokia naujiena.

Per savo meilužę Ida Kovalską, kuri pripuola mai susipažino su Wanda, gyvenusia pas Merserį, Ferguson stengėsi sužinoti, kas pas šveicarą lankosi. Tuo tarpu Merseris nerimaudamas dėl Wandos naujų draugų, painformavo anglų šnipą Downward ir per tą patį Ebtehai nutarė sekti Fergusoną ir jo draugus.

Abwehro agentas majoras Schulze-Holthaus slapstėsis kalnuose toli nuo Teherano, prarado bet koki ryšį su Franz Mayr ir kitais vokiečių agentais. Pagaliau liepos 15 d. jis sužinojo, kad keturi vokiečių parašiutininkai nusileido kalnuose su misija užmegstyti ryšį tarp Kashgais karin-gos genties ir Berlyno. Majorui tai buvo didelis įvykis gyvenime nes jis buvo praradęs viltį susisiekti su Vokietija. Kai iranietis raitelis, atjones pas jį, pranešė, kad atvykę šacho Hitlerio pasiuntiniai susitiktų su Nasr Khan, Schulze šoko ant arklio ir nuskubėjo pamatyti savo tautiečius.

Parašiutininkų grupę sudarė: vertėjas iranietis, Hauptsturmfuehrer Kurmis, Lietuvoje buvęs žinomas Martino vardu kaip gestapo vadas, kuriam buvęs pavestas žydų likvidavimas. Be to bu-

Baltų konferencija...

(Atkelta iš 1 psl.)

lu, tačiau būkite pasiruošę staigiam šuoliui ir pačiupkite galimybę, kur tik ji pasitaikys. Baltiečiai tėvynėje turi auginti daugiau vaikų, kad atsvertų rusų kolonistų antplūdį. Su lietuviais šiuo atveju gerai, blogai su latviais ir estais. Iš-eiviams jis patarė: "Keep the issue alive to best of your abilities". Skleiskite pasitikėjimą ir... melskite stebuklo. Po jo kalbos buvo daug paklausimų ir prelegentas leidosi į diskusijas su klausytojais. Viskas užtruko apie dvi valandas. Dalyviai jautėsi daug ką sužinoję, pasimokę ir padrasini.

Kiti kalbėtojai pabrėžė, kad krepiantis amerikiečius nereikia tik de juoti dėl savo nelaimės, bet visados pravesti palyginimą ir perspėti, kas juos pačius laukia, jei liks neapdairūs. Vartokime žinomą frazę: "Kas jūs esate, mes buvome; kas mes esame -- jūs būsite", jei nepaisysite perspėjimų tų, kurie visa tai patys pergyveno. Reikia kalbant nurodyti savo asmenišką patirtį, duoti faktus ir skaičius. "Make Americans think!" Kalbėtojų tarpe buvo ir jaunų žmonių, ir akademikų. "Jaunimui reikia duoti konkrečius uždavinius, nepasitenkinti bendrybėmis ir nerealiais šūkiais, tada jie ištrauks į darbą, jaunimas yra prieinamas", pareiškė G. Karosas. Vy-

vė dar du SS puskarininkai: austras Piwonka, o kitas kaimietis iš Oldenburgo, kuris prieš porą metų dalyvavo Ukrainoje sovietų partizanų likvidavime.

Kartu su tais keturiais vyrais iš lėktuvo buvo nuparašiuotos metalinės dėžės su ginklais, sprogstama medžiaga, šimtai tūkstančių netikrų anglišių sv. sterlingų ir, kadangi kalniečiai nemėgo pinigų banknotais, penki šimtai tūkstančių markių auksiniais pinigais-doleriais. Aišku, buvo ir radijo aparatai ir grupė tuoj ėmėsi darbo užmegstyti ryšį su SS radijo centru Berlyne.

Ir nuo to momento kaip tik prasidėjo Schulze-Holthaus tragedija.

(Bus daugiau)

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

čiai yra parašę 14,000 laiškų spaudai ir įtakingiems amerikiečiams, politikams, kaip pranešė dr. J. Stukas.

Baltai savo kalbose pabrėžė, kad šimetai yra rinkimų metal ir mes neturime savo balsus pigiai atiduoti balsų medžiotojams, mes turime kandidatams statyti savo reikalavimus.

Tarptautiniai pavojai yra rimti. Mes turime visomis imanomis priemonėmis stengtis, kad Bundestagas neratifikuo-tų sutarties, kuri pripažintų dabartinę Sov. S-gos sienas. Europos Saugumo Konferencijoje, kuri greičiausiai įvyks Helsinkyje (mums labai bloga vieta) šiais ar kitais metais, baltiečiai turės turėti savo nuolatinis atstovus, kurie atakuotų vakariečių delegacijas ir spaudą. "We should make more noise, be more aggressive," buvo ne vieno pabrėžta. Remkime konservatorius, tik jie mums padės.

Ne visi kalbėtojai gerai orientavosi padėtyje. Latvius dr. Arvids Ziedo-nis atrodė sėdintis ant dviejų kėdžių. Jis yra buvęs su paskaitomis Rygoje ir Vilniuje. Kalbėdamas apie spaudą Baltijos kraš-tuose, jis atrodė nesu-prantęs, kad Rygos "Literatūra un mokslo", pirmojo eilės yra politiniai, bet ne kultūriniai laikraščiai. Stud. Ant. Dambrū-nas tarp kitko vėl užsi-minė, kad reikėtų pasi-keisti sportininkų, meno ir auklėjimo grupių vizi-tais su savo kilmės kraš-tais. Vis neįstengiama su-prasti, kad po "kultūrinių mainų" priedanga, kuri yra naudinga komunistams ir labai nenaudinga šiam kraštui, yra atsiunčiami ne kultūrininkai, bet indoktrinuoti komunistai, gerai paruošti agitatoriai, kurie moka apdumti daugelio akis. O pas save jis išleisdžia tik tuos, apie kuriuos žino, kad jie yra palankūs kom-unizmui, viską tik girs ir prisitaikins, arba ne-susipratusius, kuriems bus galima išplauti sme-genis. Tegul tik kas pa-bando skleisti "kapitalis-tines" arba "nacionalis-tines" pažiūras, bema-tant bus išprašytas arba atsitiks dar blogiau.

Priejus prie rezoliucijų klausimo, buvo priimtas pasiūlymas remti Simo Kudirkos vardu fon-do steigimą, kuris parū-pintų lėšų padėti isikurti naujiems pabėgėliams ("defektoriams") iš okupuotų kraštų. Buvo disku-tuota platesnė bendroji rezoliucija, kurioje ras-ta trūkumų ir pavesta komisi-jai ją perredaguoti bei papildyti. Buvo pasiū-lyta padaryti tokį svarbų papildymą:

WHEREAS, the Soviet Union continue supplying the North Vietnam with heavy armament which kill Americans and their Allies in Southeast Asia,

RESOLVED, to ask the President of the United States to postpone indefinitely his visit to Moscow until the Soviet Go-

vernment gives clear proofs of good will, stops interfering into internal affairs of foreign countries and stops arming subversives anywhere in the World.

Tad rezoliucija galutinėje formoje bus paskelbta vėliau.

Konferencijoje dalyvavo su svečiais apie 200 asmenų. Registruotų dalyvių buvo 170: lietuvių ir latvių po 69 ir estų 32. Paskleista daug informacinės literatūros. Dalyvių tarpe matėsi daug žinomų baltiečių veikėjų, turinčių autoritetą savo tautiečių tarpe. Nuotaika buvo darbinga, nesijautė defetizmo.

(bj)

Argentinos...

(Atkelta iš 1 psl.)

bių ir įvairių organizacijų.

Pažymėtina, kad lenkų laikraštis "Głos Polski" mūsų šventės aprašymą talpino pirmame puslapyje lietuvių kalba: -- už-vardytas "Lietuvių Tautos Šventė". Ten sakoma: šiandien pasikeitė aplinkybės ir mūsų likimas yra bendras.

Vasario 20 d. sekm. 10 val. Šv. Dominiko bazilikoje įvyko iškilmingos pamaldos: Šv. Mišios už Lietuvą, kurias atnaušavo Lomas de Zamora vyskupas A. Schell, asistuojant kun. August. Steig-vylai. Laike mišių giedojo jungtinis lietuvių choras, vargonais lydėjo L. Mikučionienė. Vyskupas pasakė tai dienai pritaikytą pamokslą ir prašė Dievo palaimos laisvei atgauti. Laike mišių prie altoriaus buvo padėtas gyvų gėlių vainikas, kuris po mišių buvo iškilmingai nuneštas prie Laisvės paminklo į Plaza de Mayo. Vainiką nešė Susiv. Lietuvių Argentinijoje Centro pirm. Raul Stalioraitis ir Zeferino Juknevičius. Prie vainiko visą laiką su Argentinijos ir Lietuvos vėliavomis ėjo garbės sargyba Susivien. Liet. Argentinijos jaunimas.

Vainiką prie laisvės paminklo padėjo ALOS Tarybos pirm. A. Mičiudai ir JAV ambasados pirmasis sekret. dr. Vytautas Dambrava. Trumpą žodį, bet reikšmingai tarė didelis kolonijos gabus veikėjas ALOS Tarybos pirm. A. Mičiudai. Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pirm. Z. Juknevičius perskaitė rezoliuciją, pažymėdamas tris pagrindinius prašymus: kad Argentinos vyriausybė pasmerktų Lietuvos užgrobimą, kad Jungtinių Tautų tarpe būtų praves-ta akcija už Sovietų Sąjungos pasitraukimą iš Pabaltijos kraštų ir kad į dokumentus rašytų lietuvių tautos kilmę, vietoje sovietinės.

ALOS Tarybos pirm. A. Mičiudai tarė gražų padėkos žodį už gausų dalyvavimą ir įvertinimą tos garbingos šventės minėjimo, kuris ištikro buvo gausus, gražus ir tinkamiausiai atliktas. Pažymėtina, kad lietuviai Argentinoje pirmą kartą televizijoje turėjo pusantros valandos programą. Minėjamą aprašė visi didieji dienraščiai.

Juožas Šiušis

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTI, INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA IŠEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŲA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAM PASAŲNT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŲTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

SEPTYNIOLIKA TŪKSTANČIŲ IR VIENAS...

Septyniolikos tūkstančių tikinčiųjų lietuvių peticija, prašanti sovietinio režimo suteikti minimalias asmens laisvių normas, atrodo, parbloškė laisvąjį pasaulį. Apie tai byloja spaudos atsiliepimai.

Aišku, laisvasis pasaulis nevisiškai suvokia visas aplinkybes, kurioms esant ta peticija atsirado. Laisvasis pasaulis nepažino sovietinės tironijos realybių ir nežino, kad šiai peticijai atsiradus net septyniolika tūkstančių šeimų pateko į enkavedistų dėmesį.

Ši peticija įeis į kovų dėl asmens laisvių metraščius kaip vienas iš efektingiausiųjų tų metraščių puslapis.

Ši peticija yra milžiniškas sovietinės propagandos pralaimėjimas. Nenuostabu, kad peticijai sudundėjus laisvame pasaulyje sovietinė propagandinė aparatūra pradėjo veikti ir girgždėti savo grąžtais ir sankabomis. Sovietinė žinių agentūra skubomis paskelbė ant greitųjų sudurstytą pasikalbėjimą su prelatu Česlovu Krivaičiu, kuris dabar eina Vilniaus arkivyskupijos valdytojo pareigas. Mat, Vilniaus vyskupas Julijonas Steponavičius pašalintas (režimo) iš Vilniaus sosto.

Šitaip sovietai suformavo kurjozišką padėtį prieš septyniolika tūkstančių tvirtinimus, prieš keliolikos nuteistųjų už religinę praktiką kunigų liudijimus vieno tvirtinimus.

Tas vienas tvirtintojas yra, galima manyti dabartinės vaticaninės politikos, (santaika su Kremliumi) adeptas, prelatas Č. Krivaitis. Ir šiuo momentu ta pragaistinga politika pila gausų vandenį ant kremlinio malūno. Krivaitis patvirtino Kremliaus pareiškimus: religinė laisvė nevaržoma, kunigų skaičiaus užtenka, šeimose galima ir pasimelsti... Krivaitis buvo gana santūrus ir kuklus iki minimumo. Bet ir šio užteko sovietinei mašinerijai iš tų santūrių pareiškimų sufabrikuoti septyniolikos tūkstančių peticijos diskreditavimą. Kitas, aišku, klausimas, kas Krivaičio pareiškimu patikės? Gal tik Jokubka ir Bimba? Jie, aišku, netrukus ir atsilieps.

Kas tas prelatas Česlovas Krivaitis?

Tai penkiasdešimtį peržengęs dviasiskis. taip išsilaikydavo persekuijami ir teriojami žydų tas kunigu. Jo, kaip dva-

siškio karjera, yra įdomi ir spalvinga. Juk jis susiformavo sovietinės prievartos sąlygose. Iš vyskupų T. Matulionio ir K. Paltaroko, sukuriams jis buvo suėjęs savo pastoracinėje veikloje, jis, aišku, pasiėmė jų gyvenimiškosios filosofijos dorybes. Tai atkakli pastanga eiti savo pareigas ir, kartu, aštrių briaunų vengimas. Aštrumas galįs apsunkinti veiklos sąlygas.

Č. Krivaitis greitai pakilo karjeroje. Jis dalyvavo Vatikano II bažnytiniam susirinkime, 1965 metais popiežius Povilas VI pakėlė jį prelatu. Prelatas Č. Krivaitis, tad yra neabejotinas vaticaninės politikos atstovas. Tos politikos išdavoje atsirado jo pasikalbėjimas su TASS agentūra. Čia, aišku, reikia turėti galvoje, kad sovietinė agentūra gali iškreipti tą pasikalbėjimą savo tikslams: kai ką pridėti, kai ką atmesti, kai ką pabrėžti.

Greta garsaus Solženicino laiško stačiatikių patriarchui Pimenui ir greta septyniolikos tūkstančių peticijos, prelatui Česlovui Krivaičiui teko tragiška rolė ginti tironą, patarnauti jo siekiams, suklaidinti pasaulį, jau palinkusį klausyti kankinio šauksmą. Vaticaninės politikos priverstas pratarti prelatas Č. Krivaitis išsijungė iš kovos už sąžinės laisvę, jis nenuėjo šv. Petro ir Povilo keliais kovoje prieš pagonišką Romą. Jis sutiko suprievar-tai ir pasaulio akyse reabilitavo prievartą.

Sudėtingos ir galingos tos jėgos, kurios suformavo Krivaičio pareiškimus. Mes neturime teisės jo kritikuoti arba smerkti. Didžiuliame Vatikano Maskvos žaidime lietuvis Krivaitis sustojo didžiulės mašinos ratelio rėleje.

Spekuluodami dilema: kas būtų jeigu aukštieji lietuviškos eparchijos hierarchai išjungtų septyniolikos tūkstančių peticijos skundą? Ar taip lengvintų tikinčiųjų religinės praktikos buiti?

Aišku, nepalengvintų. Anaip tol, apsunkintų. Šie dviasiskiai būtų sovietinio režimo (ne Vatikano) pašalinti iš savo postų. Jų vietas užimtų kiti. Herorjika neatneštų patvarumo bažnytinei reprezentacijai. Už sukalbamumo dekoracijų lengviau išsilaikyti teroro metais. Ši peržengęs dviasiskis. taip išsilaikydavo persekuijami ir teriojami žydų tas kunigu. Jo, kaip dva-

AR NORITE ENCIKLOPEDIJOS?!

Encyclopedia Lituanica likimas mūsų pačių rankose

ENCYCLOPEDIA LITUANICA leidėjas J. Kapočius, kuris šiuo metu važinėja po lietuvių kolonijas, būdamas Clevelande lankėsi Dirvos redakcijoje ir, redaktoriaus prašomas, teikėsi paiformuoti Dirvos skaitytojus apie enciklopedijos leidimo rūpesčius.

ENCYCLOPEDIA LITUANICA II tomas (D-J) baigiamas spausdinti. Gegužės pirmoje pusėje bus siuntinėjamas prenumeratoriams. Kiti tomai ruošiami. Tačiau galutinis jų paruošimas ir spausdinimas vis labiau darosi problematiškas. Ne tik spaudos darbas žymiai pabrango, bet ir mūsų viltis, kad susiras reikiamas skaičius prenumeratorių, nepasiteisino.

Kai prieš septynerius metus iškėlėme sumanytą leisti lietuviškąją enciklopediją anglų kalba ir įvairiais būdais teiravomės kitų nuomonės, pritarimas buvo beveik visuotinis; neatsirado nė vieno, kuris būtų pasisakęs, kad tokia enciklopedija mums nereikalinga. Gavome daug skatinančių laišku, skaitėme spaudoje giriamų atsiliepimų; net ir organizacijos tą reikalą svarstė ir jam pritarė. Nuomonės skyrėsi tik dėl tomų skaičiaus. Buvo paaiškinta, kad 5 ar 6 tomai apims daugiau informacijos apie Lietuvą ir jos žmones.

Per praėjusius šešerius metus įvairiausiai būdais skatinome užsąkyti Encyclopedia Lituanica, siekdami, kad galėtume verstis iš prenumeratorat mokesčio, kaip kad buvo leidžiant lietuvių Enciklopediją, bet lig šiol nepavyko rasti nė dviejų tūkstančių skaitytojų. Ir iš užsąkyusiųjų jau atkrito 193. Priežastis nurodo įvairias: vieni mirė, kiti į skurdžias pensijas išėjo, trečiai pareiškia nebe norį jokioms knygoms, dar kiti vėl, kad ir baigę aukštąjį mokslą, lietuviškais dalykais nebesidomi ir dar kitaip pasiteisina. Tad tu-

tuose. Jie atsipirkdavo duoklėmis. Tai, tuo metu, buvo sukalbamumas.

Vatikano ir Maskvos interesų sankryža nutysta į tolimų perspektyvų laukus. Lietuvos bažnytinė eparchija, atsiradusi Vatikano dispozicijoje su labai vėlyvu Lietuvos krikštu, nėra šiose milžiniškose varžybose pati sau vertybė.

Tačiau šios dienos po-veikyje ir šios dienos interesus rate mes jausminai regime įvykius tokius, kurie realūs, mus žeidžia ir jaudina. Už tų įvykių realybės kaž kaip nenorime matyti tų požminių prarajų, kurios ir žemės plutoje gamina žemės drebėjimus. Patriarchas Pimenas ir lietuvis prelatas Krivaitis, Maskva ir Vatikanas, septyniolikos tūkstančių skundas ir TASS pasikalbėjimas su Vilniaus vyskupijos valdytoju... viskas tai yra mūsų tragiškos epochos liudijimas tolimai ateičiai, kad istorijos arenoje, kaip ir žmogaus širdy nuolat ir nuolat vyksta kova tarp šėtono ir gėrio.

rime tikrai trečdalį reikalingų prenumeratorių; trūksta mažiausiai dviejų trečdalių, kad redakcija ir leidykla turėtų bent kuklias darbo sąlygas ir tą darbą galima būtų tęsti.

Kovo 8 siųsdami prenumeratoriams pranešimą, kad II tomas greitai bus atspausdintas, pridėjome užsakymo lapelį,

sisąkyusiųjų savo prenumeratoratą dėl nežinomų priežasčių nutraukė, vieni anksčiau, kiti vėliau. Jiems atspausinti tomai tebeguli sandėlyje, nors iš mokėta už juos nemažos sumos. Pridaryta nesitiktėto nuostolio. Be to, liko neatsisąkyusiųjų už siuntinėtą jiems lietuvių Enciklopediją, nors paskutinis papildymų tomas išleistas 1969 m. Susidaro 27,000 dolerių suma. Ji labai praverstų angliškai enciklopedijai leisti. Bet kaip išprašyti tą skolą? Paskutinį kartą prašėme š.m. sau-

ENCYCLOPEDIA LITUANICA leidėjas J. Kapočius

prašydami surasti bent vieną naują prenumeratorą. Ligi šiol atsiliepė tik tai pusė, tik 19 iš jų surado naują skaitytoją, 94 pa-kartojo ankstyvesnį savo užsakymą; kai kurie prie-kaistavo, kam to reikia, o kita pusė neatsiliepė nė žodžiu. Gal nebeturėjo laiko perskaityti ir trumpučio mūsų laiškelio ir susipažinti, kokioje sunkioje padėtyje esame atsidūrę. Iš tikrųjų negi vieno ar kelių asmenų buvo sumanyta leisti angliškąją enciklopediją. Girdėjome ir tebegirdime dažnus balsus, kad stinga išsamaus leidinio apie Lietuvą, kai prireikia kuriuo reikalu kreiptis į įtakingus asmenis ir įstaigas. Pirmykštis parodytas entuziazmas, kad toks enciklopedinis leidinys būtų išleistas, atrodo, ėmė ir atvėso, kai paprašėme užpildyti užsakymo lapelius.

Ir vis dėlto nesinorė tikėti, kad būtume linkę pradėti darbą, taip visuotinai skatiną, jo nebaigę nutraukti. Greičiau esame nerangūs, ką sumanę, iki galo atbaigti. Tik didelėmis pastangomis ir iš-tverme pavyko išleisti lietuvių Enciklopediją, ko nė Lietuvoje nespėjome padaryti, ir tuo dabar pasididžiujame, dideliu išsivijus kultūriniu laimėjimu laikome. O ne daug reikėjo, kad ir tas darbas būtų buvęs sūgriautas. Lietuvių Enciklopedijos mažiau ar daugiau spausdinome tiek komplektų, kiek buvo užsąkyta. Ir kas pasirodė? Gana gausus skaičius už-

sio 24. Atsiliepė apie 15% vieni sumokėjo visą skolą, kiti dalį. "Užsimiršusiųjų" tebėra 85%. Ir mes prašome skolos, neaukos.

Vieną vienintelį kartą, norėdami pajudinti beblėstantį entuziazmą, prašėme paremti numatytus leisti leidinius pinigine auka. Tada planavome leisti Encyclopedia Lituanica, plačiąją trijų tomų Lietuvos istoriją, Vydūno rinkinius raštus ir k. Išsiuntėme 5000 laišku. Grįžo 250 su 1-2-3-6-10 dolerių auka ir 8 su 20 dol.; bendra su ma nesiekė nė pusantro tūkstančio. Ji perkelta į angliškosios enciklopedijos leidimą. Lietuvos is-

torijos leidimu ėmė rūpintis Lietuvių Fondas, o Vydūno raštų leidimas atkrito, nes pagrindinis redaktorius ir organizatorius A. Krausas mirė.

Susiduria su sunkumais ir enciklopedijos redaktoriai. Rodos, specialistui kurio nors dalyko nebūtų sunku, kad ir užsiėmusiam kitu darbu, per mėnesį laiko ar kiek daugiau parašyti nedidelį straipsnį ar pritaikyti jau parašytą enciklopedijai. Deja, reta tokių tal-kininkų, kurie pažada ir laiku padaro; dažnai gi prašoma ir neprisipašoma net per ilgesnį laiką. Darbas žymiai pagreitetų ir patobulėtų, kiek esamomis sąlygomis įmanoma, jei talka būtų didesnė ir spartesnė. Laikas mums darosi nepalan- kus, kai uždelsiame; vienas po kito mūsų lituanistai mus palieka, o naujų jėgų neauga, kaip norėtume. Gal tai paskutinė mums džiota galimybė imtis didesnio masto enciklopedinio leidinio -- jo paruošimo ir išleidimo.

Lituanistikos srityje mūsų jėgos reikiamai ne-gausėja, o mažta; spaudos darbai vis labiau brangsta; entuziazmas didesniems užsimojimams, kuriems reikia daugiau iš-tvermės ir aukos, kažkodėl ima ir slūgsta.

Tokioje padėtyje Encyclopedia Lituanica leidykla ir redakcija atsistoja prieš klausimą: ar ištversime, ir kaip ilgai? Manome, kad tai turėtų rūpėti visiems, kurie įsiti-kinę, kad ta enciklopedija mums būtina ir kad ji turėtų, kaip galima greičiau, būti išleista. Kiekvienai metai sunkina darbo sąlygas ir didina išlaidas. Nustatytos už tomų senos kainos (15 dol.) nebus galima išlaikyti, jei nesusidarys pakankamas skaičius prenumeratorų,

(Nukelta į 4 psl.)

VISKAS ENCYCLOPEDIA LITUANICA!

Leidžiant LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJĄ buvo įmanoma šiaip taip verstis vien iš prenumeratorat mokesčio: vieno išleisto tomo prenumeratorat įgalindavo leisti sekantį tomą. Su ENCYCLOPEDIA LITUANICA yra kitaip. Nors ir buvo dėta labai daug pastangų, bet toli gražu nesudarė tiek prenumeratorų, kad būtų užtikrintos bent pačios kukliausios sąlygos jos leidimui. Jau 1-ji tomas išleistas, aiškėjo, kad vargu ar įsigyvens LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS praktika. Tačiau dirbame toliau ieškodami išeities. Štai, to tikslu — prenumeratorų padaugėjimo — siekdami, perėitą kovą mėn. kreipėmės į ENCYCLOPEDIA LITUANICA prenumeratorius prašydami, kad kiekvienas surastų bent vieną naują ENCYCLOPEDIA LITUANICA prenumeratorių. Deja, atsiliepimas buvo netikėtai mažas.

Vis dėlto vilties prarasti nenorime. Dar kartą bandome belstis į visu lietuvių duris tiekėdamiesi, kad gal kiti LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS leidyklos leidiniai pagelbės toliau leisti ENCYCLOPEDIA LITUANICA. Štai, sandėlyje dar turime įvairių LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS leidyklos leidinių, kuriuos norime parduoti už aukščiausią pasiūlytą kainą. Skelbiame išpardavimą, kuris tęsis nuo š.m. gegužės 1 iki birželio 30 d. Po birželio 30 d. atsąkytame į gautus pasiūlymus.

1. LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA, 36 tomai, kainą \$299.00, siūlau \$.....
2. VINCO KRĖVĖS RAŠTAI, 6 tomai..... kainą \$25.00, siūlau \$.....
3. B. Kvikiys, MŪSŲ LIETUVA, 4 tomai.. kainą \$42.00, siūlau \$.....
4. K. Jurgėla, LIETUVOS SUKILIMAS 1862-64 METAIS, 720 psl. kainą \$10.00, siūlau \$.....
5. A. Kučas, AMERIKOS LIETUVIŲ ISTORIJA 639 psl. kainą \$10.00, siūlau \$.....
6. B. Raila, DIALOGAS SU LIETUVIAIS 560 psl. kainą \$7.00, siūlau \$.....

O vienuolika kitų leidinių: P. Andriūso raštų I t., J. Balio — Lietuvių dainos Amerikoje, J. Šešplaukio — Nemaroji žemė, L. Dambrūno — Lietuvių kalbos veiksmažodžių aspektai, St. Santvoro — Atidari langai ir Aukos taurė, A. Vaičiūlaičio — Gluosnį daina, A. Rukšos versta Enėjėdė, V. Šlaito — Eilėraščiai, A. Kutkaus — Dainininko dalia, Lietuvos žemėlapis —

kainą \$38.00, siūlau \$.....

Šią atkurpą prašome išsiskirti ir, pasirinkus norimą leidinį bei pažymėjus siūlomą kainą, atsųsti leidyklai: LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA, 395 W. Broadway, P.O. Box 95, So. Boston, Mass. 02127.

P pinigų iš anksto siųsti nereikia.

HAMILTONO TEATRAS PHILADELPHIJOJE

Vienas senesnių lietuvių išeivijos teatro sambūrių yra Hamiltono dramos mėgėjų grupė "Aukuras", kuris 1970 metais atšventė scenos darbo dvidešimtmetį. Išeivijos darbo sąlygomis tai gana ilgas laikotarpis. "Aukuro" įmintas šakotas kelias yra svarbus ir lietuvių labai vertingas. Per dvidešimt vienus savo darbo metus "Aukuras" jungė virš šimto narių ir pastatė daugiau dvidešimties spektaklių. Tokių rezultatų vietos galėjo pasiekti visų savo narių dideliu pasiryžimu ir patyrusios vadovės bei režisierės aktorės Elenos Dauguvietės-Kudabienės nenuilstama energija ir meile scenai. E. Dauguvietės-Kudabienės tėvai visą savo gyvenimą paskyrė teatrui. Iš Boriso Dauguviečio matyt, paveldėjo kūrimui drąsą. Tai jos išskirtinė ypatybė.

Ypatingo pagyrimo yra vertas "Aukuras" už 1969 metų rudenį suorganizuotą jaunųjų aktorių grupę, kuriai priklauso jau apie 20 narių. 1971 metais su Moliere komedija "Sgnarelle", vaidinama anglų kalba, jaunųjų aktorių grupė dalyvavo 12 parapijų dramos konkurse, kur "Aukuro" jaunieji laimėjo du žyvenis.

1971 metais "Aukuras" Hamiltono 125 metų sukaktuvėse McMaster universitete anglų kalba suvaidino Marcinkevičiaus "Mindaugą".

Be spektaklių Hamiltono lietuviams bei kitautautišiems su vaidinimais "Aukuras" yra apkeliaavęs nemažai ir kitų lietuvių kolonijų. Jo spektak-

liais žavėjosi Torontas, Detroitas, Clevelandas, Rochesteris, Otava, Montrealis, Brooklynas, Chicago ir kiti.

Š.m. balandžio 29 dieną, šeštadienį, Hamiltono dramos mėgėjų grupė "Aukuras", Philadelphiaus Jaunimo Metų Komite, kuriam pirmininkauja Algirdas Jonys, kviečiama, vaidybinio meno išsiilgusiai visuomenei, Lietuvių Muzikalinėje Salėje, 2715 East Allegheny Ave., Philadelphiaus, suvaidins Jurgio Jankaus 3-jų veiksmų dramą "AUDRONĖ". Vaidinimo pradžia 7 val. 30 min. vakaro.

Veikalo autorius Jurgis Jankus gimė 1906 m. liepos 27 d. Biliūnų kaime, Kėdainių apskr. Baigė mokytojų seminariją 1929 m., Kaune studijavo

germanistiką ir pedagogiką. Spaudoje pradėjo raikštis jau 1923 m. "Vientautų berniukas", pasirodęs 1942 m., buvo premijuotas. Pokaropasirodė "Naktis ant morų" kuris taip pat premijuotas Švietimo Valdybos". Už romaną "Namas geroroje gatvėje" -- paskirta Rašytojų Draugijos premija.

1943-1944 metais rašytojas Jurgis Jankus Jaunimo Teatro dramaturgas. Šiam teatrui pašventė du veikalus "Audronė" ir "Sūnus". Bet veikalai neišvydo rampos švietos. Neseniai buvo išspausdinta jo drama "Peilio asmenimis".

Balandžio 30 d., sekmadienį, "Aukuras" Elizabeth, New Jersey, Lietuvių Laisvės Salėje, 269 Second Street, suvaidins Balio Sruogos "Dobilis Penkialapis". Pradžią 4 val. p.p. (ajj)

Mergaičių choro Aidas viešnage New Yorke

Malonią staigmeną newyorkiečiams atvežė solisto Vaclovo Verikaitis vadovaujamas mergaičių choras "Aidas" iš Hamiltono, Kanados, kurio koncertas įvyko balandžio 15 dieną, Richmond Hill mokyklos salėje, PLB New Yorko Apygardos, vadovaujamos A. Vakselio iniciatyva.

Vien tik pirmasis scenos atidarymas pavergė publikos dėmesį jaunystės žavumu ir grožiu, virš 50 moksleivių lietuvių jau gimusių ir augančių Kanadoje. Nežiūrint, kaip jos būtų dainavusios publika atleisti visas klaidas. Tačiau dainavo jos puikiai atlikdamos ilgą ir turtingą programą virš 20 įvairaus žanro dainų. Dainavo giliai įsijausdamos į dainos žodžius ir turinio nuotaiką, puikiai jaunatviška išvaizda išreikšdamos liūdesį, optimizmą ir saulėtą, giedrų džiaugsmą.

Šiltai buvo sutiktas ir pats choro dirigentas sol. V. Verikaitis, atli-

kęs keletą solo partijų ir keletą kūrinių kartu su choru. Aplamai, koncerto repertuaras gana turtingas ir įvairus, vadovui tenka mūsų visų pagarbą už taip didelį pasiaukojimą suburti ir lietuviškoje dvasioje išlaikyti tiek daug gražaus jaunimo, o taip pat ir jų tėvams, kantriai vežiojan tiems savo dukreles į choro repeticijas.

Mergaitės atrodė laimingos, nors kelionėje autobuse išsėdėjusios per visą naktį važiuodamos 13 valandų iš Hamiltono į New Yorką. Publika todėl turėjo malonaus juoko, kai solistui salėje dainuojant, per scenos uždangos apačią pasirodė, kad visų dainininkių batukai atsiskyrė nuo kojų, kurias pavargusias ėmė masazuoti rankutėmis braukydamos. Bet, kai antrą kart vadovas išėjo dainuoti, pats pastebėjo be kojų batukus išrikiuotus, tai nubėgo atgal į sceną ir bematant visos pavargę kojytės staiga su lipo atgal į batelius. Gera drausmė. Žiūrovai dėl to nepasipiktino, bet su prasdami mergaičių nuovargį gailėjosi jų. Juk scenoje esantieji nepasitebi, kad uždanga nesiekia grindų.

Dail. Č. Janušo ir dail. J. Juodžio dovanotų kūrinių laimėjimą pravedė Maironio lituanistinės mokyklos vedėja Elvyra Ošlapienė. Choro vadovui, pianistui J. Govėdui ir visam chorui newyorkiečiai atsidėkodami įteikė didžiulį krepšį gėlių.

Koncertą baigiant žodį tarė PLB New Yorko Apygardos pirm. A. Vakselis. Malonų dėmesį atkreipė iki šiol nematytas koncerto programos leidinio sutvarkymas. Labai daug išpūdingų nuotraukų pradedant tautiniais drabužiais mergaičių choro su jų vadovu. Sekančiame puslapyje nežinomo kareivių paminklas ir po juo Maironio žodžiai:

Tas ne lietuvis, kurs tėvynę Bailiai, kaip kėdikis apleis;
Kursai pamins, ką bočiai gynė
Per amžius milžinų keliais.

Toliau kiekviename puslapyje kieno nors sveikinimas ir Lietuvos vaizdelis, po kuriuo vis parrinktas atitinkamas posmelis poeto Maironio žodžių, mat koncerto visas pelnas skiriamas Mairo-

J. GRAUDA

Barzdų temomis

Komjaunimo Tiesa susidomėjo barzdų želdinimo problema.

Kodėl gi? Problema visapusiškai aktuali. Ji aktuali ir mums, nes ruošiamas Jaunimo Kongresas itin ančiai žada pražysti vėšliomis barzdomis. Lietuvių barzdočių nuotaikos visad lietuviams mielos ir brangios.

Komjaunimo Tiesos korespondentas atrado mokslo vyrą, barzdologijos žinovą, daktarą B. Barzdį. Mes išiklausėm į pašnekės.

-- Ką reiškia žodžiai "spiauti į barzdą"? -- korespondentas paklausė mokslo vyrą.

Daktaras Barzdys paaiškino:

-- Barzdas, dažniausiai dirbtines, nešiodavo vagys, apgavikai. Iš čia kilo bendrinė apgaviko sąvoka "prisiuvo barzdą". O "spiauti į barzdą" turi kitą, gilesnę prasmę. Spiovimas į barzdą atsirado senovės Indijoje. Išminčius viešėjo pas galingą radžą. Atsisveikindamas su radža, išminčius spiovė radžai į barzdą.

-- Kodėl tu taip pasielgei? -- paklausė radža.

-- Kas man liko daryti? -- atsakė išminčius. -- Aš ieškojau nešvariausios vietos. Aplink marmuras, auksas ir kilimai. Nešvariausia vieta tavo rūmuose buvo tavo barzda, į ją ir spioviau...

Čia daktaras Barzdys palaikė indo išminčiaus išdaigą. Daktaras Barzdys pavaizdavo barzdos nehygieniškumą:

-- Barzda yra nešvariausia vieta žmoguje. Barzdočiai retai prausiasi ir išsiprausti negali. Iš burnos į barzdą patenka seilių, maisto trupinių šalant ir čiaudant -- gleivių iš nosies... Jie -- gripo nešiotojai. O vasarą -- mūsų mėgiami objektai.

Daktaras Barzdys prisiminė ateistinę programą, ir pridūrė:

-- Va, Antanas iš Paduvos tryliką metų nesisuko barzdos ir neplovė kojų. Netenka abejoti, kad jo dorybių kvapas netruko pasiekti patį dangų.

-- Daktare Barzdi, -- mes išikišome su savo ilgadistanciniu telefonu, -- ar negalima importuoti Lietuvon jau nusiskutusių rusiškų Senius Šalčius kalėdų metu? Taip būtų higieniščiau?

-- Seniai Šalčiai nešioja "prisiūtas" barzdas, -- atkirto daktaras Barzdys, -- Nematau higienai pavojaus.

-- Daktare Barzdy, -- mes pakišome antrą klausimą, -- ar negalima importuoti Lietuvon nusiskutusių Marksą, Engelsą ir Leniną? Gal būtų jų barzdose, pagal jų tvirtinimą, buvo seilės, maisto liekanos ir mūsų peryklos? Daktaras Barzdy, daktaras Barzdy?!!

Bet telefonas tylėjo, lyg žadą praradęs.

nio vardo mokyklai. Net daug sielos lietuviško ir skelbimai pritaikyti tautinio jausmo ir laiko. Po koncerto, Kultūros Židinyje buvo susipažinimo vakarienė ir jaunimo šokiai, kur labai pasižiūrėti, paskaityti ir susimąstyti. Jos redaktoriaus P. Jurkus čia įdėjo

E. Čekienė.

AR NORITE ENCIKLOPEDIJOS?

(Atkelta iš 3 psl.)

nes esame priėję kraštinę ribą. Du trys mėnesiai yra mums lemiama laikas. Ir tai sakome nuo širdžių ir visai atvirai. Jei sugebame sutelkti di-deles sumas kongresams, tikiuosi, neliksime abejingi ir Encyclopedija Lituanica likimui. Jis mūsų pačių rankose ir valioje.

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAZEIKA & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYNS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

JUOZAS ŠVAISTAS

O MES VIS TOLSTAM

(2)

Liudas neilgai stovi ir stebisi. Dvasinis inertumas, kuris pirmiau buvo sukaustęs jį, nejučiomis nuslūgo, kaip tirštas pelkių rūkas, rytmečio saulės spindulių smarkiai blaškomas. Tas gaivalingas minios srautas pasigavo jį ir neša. Ejo valingai, tvirtai kirto koja į grindinį ir vis šaukė: "Vive la Liberté!" Nuolat kilnojo į viršų rankas, tvirtai sugniauštais kumščiais, lyg pikčiausiam priešiui grūmodamas.

Ne visus tas srautas buvo pagavęs ir stiprių galingų judesių pavertęs. Šonais, šaligatviuose, kaip storas mūras, buvo susiplakę žmonės. Vieni jų labai aktyviai reikėsi, kiti ganapasyvūs stebėtojai, tartum išplauti iš didžiosios srovės ir nublokšti į šalį. Tokių skaičiuje buvo abu Vainorai -- Juozas ir Saliutė.

Juodu tikrai galima buvo palaikyti tik smalsuoliais. Ramiai sau žiūrėjo, žvalgėsi ir patylo-mis dalijosi išpūdziais. Visai nelauktai smarkiau sujudo Saliutė ir, nutvėrusi savo vyrą už pe-ties, labai neramiai ėmė rodyti, lyg norėdama tučtuojau šokti į minią ir sulaukyti:

-- Juozai, žiūrėk! Tik tu žiūrėk... Juk tai Liudas... mano brolis...!

Juozas ne iš karto išsijudino. Abejingai aiškinosi:

-- Sakai, Liudas? Negali būti? Kur? Kame tu jį matai?

-- Nagi va, ten! Žiūrėk, koks jis išdidus ir šaunus! Žygiuoja kaip tikras laisvės kovotojas. Drauge su visais traukia marselietę...

Pagaliau susigavo ir Juozas:

-- Nagi iš tikrųjų! ... Aš bėgu ir nutversiu jį! O tu čia palauk... Tik žiūrėk, kad nepajudėtum! Kai pasimesim, tai ir ryt nesusirasim...

ANTRAS

Triumfavo Strasburgas, atsipalaidavęs iš vo-kiečių priespaudos. Nemažesni džiaugsmą pergyveno Saliutė. Liudas, kaip iš dangaus nukritęs, atsirado jų tarpe. Keista ir nuostabu.

Visi trys pasirinko parke nuošalesnę vietą. Susėdo. Saliutė vis žiūrėjo į Liudą, akių nenuleis-dama. Vis lygino, koks buvo pirmiau ir dabar. Trejetas metų nesimatę. Didelis skirtumas. Jo-kių ponaičio (laisvo ūkininkaičio) ar gimnazistopo-žymių nebelikę. Sudiržėjęs, apgrubęs -- tikras žemėrausa. Kartais labai ūmus, užsidegęs, tartum žarija, o kartais beveik kaip lepsė.

Šiuo metu Liudas tebegyveno manifestacijos poveikyje. Visas neramus, nervingas, tartum ta laimė ir džiaugsmas, užtvindė jį, labai tra-

pūs, laikini, tartum visa tai lyg koks daiktas, ilgai tykojus pasivogtas. Kalbėjo jis karštai, garstai, lyg čia didelis būrys klausytųsi:

-- Mano broliai ir sesės! Dabar vėl gyvensime! Tikrai gyvensim! Prancūzija juk šalis, kuri absoliutizmo ir monarchizmo laikais pirmoji visam pasauliui plačiai paskelbė: Liberté, Egalité et Fraternité! Laisvė, lygybė ir brolybė tai kilniausi žmoniškumo ir demokratijos pagrindai. Ir šian-dien Prancūzija neatsisako nuo jų. Todėl geriausiai supras mūsų -- pabėgėlių ir ištremtųjų -- bū-seną. O jeigu supras, tai ir laisvę atgauti padės. Labai gerai, kad jūs čia, o ne kur nors Vokietijoje pasirinkot laikino apsigyvenimo vietą...

Saliutė neiškentė ir išbrovė:

-- Bet tu, kaip gi tu čion patekai?

-- Aš? Kaip aš?... -- taip atsiliepė, lyg būtų užmiršęs, kaip atsakyti ar iš viso nenorėtų apie tai kalbėti. Patenkino pažadu: -- Su visomis smulkme-nomis ir išgyvenimais labai ilga ir plati istorija... Gal vėliau kaip nors...

Veikiai grįžo į tą pačią savo nuotaiką:

-- Dabar štai kas: tinkamai sunaudoti pereina-mąjį mūsų gyvenimo tarpsnį, -- Liudas aky-lai pasižiūrėjo į savuosius: -- Ar jūs skaitėte pasku-tinius prancūzų laikraščius?

Klausiamieji tylėjo.

-- Kaip matau neskaitėte ir nežinote kaip nu-matyta tvarkyti ištremtuosius ir pabėgėlius?... (Bus daugiau)

KŪRYBA IR MOKSLAS

ŠOKIS ANT KAITINAMŲ PLYTELIŲ

Drambliai mokomi šokti ant specialių grindų. Tam tikros grindų dalys įkaitinamos ir per ilgą laiką ant jų grindų tūpčiojančias dramblys išmoka apėti įkaitintas plyteles. Per ilgą laiką dramblys vaikščioja drąsiau. Jo savotiškai atsargus eljimas pradeda panašėti į šokio figūrų imitaciją. Štai jums dramblys cirkarenoje mokas šokti polkute...

Šitoks (ir skaudus) įspūdis pagauja užsienio skaitytoją, kurį pasiekė žinoma iš nepriklausomybinių laikų lietuvių kultūrininko panegirika sovietinei sistemai.

J. Keliuotis, jau peržengęs per septyniadešimtį, staiga pasidarė reikalingas sovietinės propagandos mašinai, ir, štai, Maskvos "Literaturnaja Gazeta" korespondentas atranda ok. Lietuvoje iš Sibiro grąžintą ir "reabilituotą" seną lietuvių kultūrininką ir gauna iš jo interview. Sunku, aišku, nustatyti, kiek tame pasikalbėjime yra specialiai "užrašintų" minčių, iki kurio laipsnio Keliuotio nuomonė nukrypo į tinkamas propagandas vagas? Tačiau faktas, kad tas J. Keliuotio interview savotiškas "nuodais pripildytas ginklas" išeivijai klaidinti.

Interview akstinas gautas iš "Kultūros barų". Tame žurnale J. Keliuotis pirmas pareiškė savo "susitaikėliškumą" gaidas. Dabar gi "Literatūra ir Menas" ir vėl iš naujo atrajoja "Literaturnaja Gazeta" motyvus. -- Lietuva pasirinko tarybinį vystymosi kelią, -- įtaigoja "Literatūra ir Menas" įvade į J. Keliuotio reveliacijas. Šitas įtaigojimas ir yra viso interview motto ir baltais siltais siūtas suokalbis prieš istorijos faktiškumą. Šitą teiginį reikia įrodyti. Tam tikslui pažabotas senas lietuvių kultūrininkas, tikras sovietinio režimo kankinys, tikra kopija tų tragiškų, sukalbamumo kelių nuėjusių intelektualų, kurių visą būrį pavaizdavo A. Solženicinas savo "Pirmame rate".

Sukalbamumas su režimo užmačiomis ir savo principų bei praeities panaikinimas vienu parašo brūkšniu, kaip įrodo Nobelio premijos laureatas Solženicinas, yra didelė sovietinio pavaldinio dorybė. Nėra principų greta mūsų principų, -- pareiškia apokalištiniai sovietinio principo atstovai. Didelis psichologas A. Čechovas prieš aštuonioliasdešimt metų nurodė: jeigu žuikį smarkiai muši, galima jį išmokyti degtuką uždegti.

J. Keliuotio pasikalbėjime su dėti iššūkiai gyvosios lietuviškos išeivijos principams.

-- Kaip jūs manote, kodėl tam tikra emigracijos veikėjų dalis, ypač jos grietinė, taip atkakliai priešinas kultūriniam kontaktams su Tarybų Lietuva? -- klausia "Literaturnaja Gazeta" smalsuolis.

J. Keliuotis skuba pareikšti: -- Tėvynė ir jos žmonės, gamta, tautos istorija ir nacionalinė civilizacija, mūsų puiki ir turtinga kalba, štai tie didieji prada, kurių netekę mes tampam atskaldiniais, nelaimingais bastūnais. Gaila, to nesupranta tie, kuriuos laiko audros ir negandos nubloškė į svetimas šalis. Ten išaugo nauja generacija, kurios Lietuvoje niekad nebuvo. Žymi jos dalis stovi ant asimiliacijos slenksčio ne tik todėl, kad tose šalyse apskritai linkę permalti kosmopolitizmo gironmis kiekvieną ateivį, bet -- būklime atviri iki galo -- ir dėl ankstinio nusistatymo: "Jeigu nėra tokios Lietuvos, kokios norėjume mes, laikykime, kad jos išvis nėra". Suprantama, tada galima ne tik piketuoti, bet ir viešai įžeisti iš Tarybų Lietuvos atvykusį dainininką, galima neigti visa, kas didelio ir reikšmingo pasiekta pasiaukojančių tarybinių žmonių darbu...

Šita ilgoji citata sudaro pasikalbėjimo branduolį. Citatos tekste puikiai suderinti visi sovietinio propagandinio aparato šuleriavimai, su tikslu iškreipti lietuviškos politinės išeivijos veikimo principus. Nežinia, ar J. Keliuotis taip jau sovietiniai

"pilietiška" orientuojasi emigracinės "grietinės" mito veikloje, ar tai jo neapdairiai pasirašyta grubi "made in Agitprop" citata, autorius bando užsimoti seniai emigracijai pažįstamu sovietinio teroro vėždu. Tas vėždas trijų dekadų bėgyje vis kitais dažais apdažomas, bet po tais dažais jis vis tas pat vėždas.

Politinės emigracijos esmėje J. Keliuotis akcentuoja vien materialistijos pobūdį. Tai emigracinė "populiacija". Čia reikšmingi asimiliacijos, nutautėjimo epidemijos. Kiekviena emigracija, kad ir kaip artimai surišta su savo kraštu, svetur dingsta. Vokiečiai, skandinavai, italai -- taip tvirtina Amerikoje. Taikant lietuvių išeivijai grubius asimiliacijos faktus nepasakoma, tačiau ne dešimtosios dalies istorinės tikrovės. Yra skirtumas tarp emigracijos ir politinės emigracijos. Be abejo, autorius gerai atsimena emigracijų faktus, kur greta asimiliacijos nuobūry, noko principų pasėliai. Vien tik sovietinei realybei aiškių faktų visuma liudija, kad emigracija nėra lygi "emigracijai". Hercenas (emigracijos produktas) drebinio carinę Rusiją. Leninas (emigracijos produktas) nuvertė carinės Rusijos pastatą. Kur lenkų, ispanų, italų ir kitų emigracijų atstovai? Mickevičius, Haribaldis, šimtai pavyzdžių, kur jie? Ar ir juos buvo galima pabaityti "asimiliacijos" baubu?

Dabartinė lietuvių emigracija atsirado ne dėl "gardaus šaukšto" akstino. Asimiliacijos nuobūrijimo prajovai, istorijos šviešoje, yra beveik bereikšmiai dalykai. Amžinas yra dabar ir liks principas. Ir jeigu J. Keliuotis stoja ginti jo pasiimtą, ar jam pavestą principą, kodėl jis galvoja, kad jo principas yra ne klaidingas? Kodėl jis drastiškai užgina kitiems turėti teisę į savo principus? Ar V. I. Lenino pavyzdys nenurodė, kad principas gali būti istorinio bėgimo semaforas? Su okupacinės kariuomenės talka, dabar Lietuvos teritorijoje tvirtintas Kapusko principas. Bet gi, prisiminkime, ir Kapsukas grąžėsi emigracijoje.

Lietuviškosios idėjos principas, kiekvienas sutinka, glūdi laisvos ir demokratinės Lietuvos egzistencijos principas. Sutokiu principu dalis lietuvių tautos išklydo į laisvąjį pasaulį. Todėl ir rūpi ta emigracija okupantui ir talkininkams. Todėl ir, visų pirma, griauamas emigracijos puoselėjamas principas. Kyla klausimas: kodėl autorius kalba apie sovietinio tvarkymosi principą, raudoną armėjų durtuvų su respektu ir atestuotą jį kaip lietuvių tautos pasirinktą valstybinio tvarkymosi pradą (tai yra melas) ir neigia amžiną lietuvių valstybinio tvarkymosi principą, kurį lietuvių tautai pasiskyrė istorija ir amžinos tautos kovos dėl savo laisvės? Tai dėl to, kad J. Keliuotio pasikalbėjime operuojama okupanto vėždu!

Kodėl J. Keliuotis nori priversti emigraciją atsiminti nuo jos politinių principų, ironizuodamas, kad "jeigu tokios Lietuvos, kurios norime nėra, tai Lietuvos išvis nėra!" Tai yra melas! Lietuva yra ir bus. Jos laisvės idealo neužgoš okupaciniai voratinkliai. Vardan kurios sovietinės fikcijos emigracija privalanti sutikti su okupacijos fakto? Emigracija džiaugiasi kiekviena savos kultūros nuoveika, netgi žiaurios asimiliacijos į slavų jūrą sąlygoje. Bet, nereikia apsaigti, kad kultūriniai lietuvių laimėjimai krašte tolydžio silpnės, populiacijos nušiminti kintant. Net komunistai latviai apie tai pradėjo rekti. Tokios dienos ateis ir Lietuvai. Lietuviams krašte pasilikus mažumojė -- apie kokią Lietuvą tada kalbės J. Keliuotis? Kokia "nacionalinė civilizacija" (maskvinis žargonas) kles-tės ok. krašte, kada LTSR ribose gyvens dauguma "sovietinės liaudies" ir mažumėlė lietuvių?

Tame dramblio šokyje ant įkaitintų plytelių, greta esminės temos, išsivysto keletą papildomų, taip pat labai būdingų ir "pilietiška" sovietinių.

Tai naiviai skambantis tvirtinimas, kad okupacijos sąlygoje likusi tauta nevaržomai kuria savo kultūrinės savybes. Iš to kultūriniai -- kūrybinio veikimo rubrikų -- literatūra yra populiariausias akstinas kalbėti ir įrodinėti. J. Keliuotis yra literatas ir todėl jis prakalba rašytojiška tema. Dar daugiau, laisvoje Lietuvoje J. Keliuotis buvo ieškantis intelektualas. Jis nesitenkino stabiliška realybe, bet siekė, ieškojo, abejojo ir tvirtino, praradavo ir atradavo sąvokas ir tezes. Tai esminis ir su nieku nesulyginamas intelektualinio vystymosi procesas. Į šitokį kūrybinio našumo procesą J. Keliuotis buvo įsijungęs laisvosios Lietuvos gyvenimo sąlygoje.

Tikrai tokiose laisvojo ieškojimo ir vystymosi sąlygoje gali vystytis viena iš visuotinės kultūros padalų -- literatūra. Literatūra negali būti atkišta apriorinė tezė, tezės įrodinėjimų našta ir buities aprašinėjimo uždavys.

Kaip mažas vaikas J. Keliuotis šito reiškinio nevertina. Jis skelbia savo džiaugsmą, kad... lietuvių literatūros kūrinių verčiami į kitas kalbas! Tai faktas, nieko bendro neturintis su literatūros esme ir tūriu. Tai literatūros populiarizacijos darbas. Lietuvių literatūra nepraturtė nei idėjiniai nei estetiškai, jeigu Cvirkos romaną išvers į kirgizų kalbą. Bet lietuvių literatūra praturtė, jeigu talentingas rašytojas, kūrybingas poetas kurs savo kūrinių be atsargių ir bailių žvilgčiojimų į privalomą socialistinio realizmo diktatą.

-- O štai kai kurie reakcinės emigracijos veikėjai tvirtina, kad tik emigracijoje kuriama tikroji lietuvių literatūra, -- skelbia J. Keliuotis. -- Nėgi leidami antologijas, jie ignoruoja lietuvių tarybinių rašytojų kūrinius.

Atrodo, J. Keliuotis nudauda nesuprantantį, kad laisvės gyvenimo sąlygoje nuomonėms nėra uniformos. Vienas gali tvirtinti taip, bet kitas visa tai gali neigti. Ar jis parėmė savo "tezę" iš įvairių ir margų emigracinės spaudos straipsnių, ar ta "tezę" jam padiktuota ne taip jau svarbu. Svarbu, kad ta "tezę" yra absurdiška. Jis gali pageidauti, kad kažkokius "tarybinius" rašytojus emigrantai įtrauktų į kažkokias savo "antologijas", o emigrantai gali reikalausti, kad emigracijoje sukurti veikalai būtų atvirai pristatyti ok. Lietuvos skaitymo dėmesiui. Bailioji emigracijos vertybių slėpimo politika turi pasibaigti. Dabar, niekindami savo skaitytoją, sovietiniai tarpininkai išrenka iš emigracinės lite-

ratūros tai, kas jiems patinka, ir apgailėtinais vienetais atkiša skaitytojui. Gi tas kas jiems patinka, yra iškastruoti veikalai, neatstovaujant lietuviškojo principo potencialo. Ir kuriems galams emigracijai traukti į kažkokią antologiją tarybinių rašytojų raštus. Emigracija užversta tarybinių rašytojų veikalais -- tik pirk, sėsk ir skaityk. Emigracija prisotinta sovietinės periodikos. Emigracijai nesudaro jokios atrakcijos netgi iš valstybinio knygyno parsinešti namo Marksą, Leniną, Avyžių, Cvirką, Baltušį... Ant stalo guli ir šis "Literatūros ir Meno" numeris, kuriame tilpo J. Keliuotio rašinys...

Emigracija tarpsta laisvės sąlygoje. Bet, ar gali eilinis ok. Lietuvos skaitytojas padėti ant savo stalo šį "Dirvos" numerį, kuriame nagrinėjama J. Keliuotio rašinys? Ar gali eilinis skaitytojas, bent palyginimui su savais "tarybiniais" rašytojais, išsirašyti iš užsienio pageidaujamą jam knygą ir ją gauti?

Reikia nedorai apsimesti viso to nežinančių, kad galėtum emigraciją apkaltinti "Tarybinių rašytojų neįtraukimu į savo antologijas". Reikia pasižvalgyti po "tarybines" antologijas ir dar plačiau, po lietuviškos knygos rinką savo pašonėje.

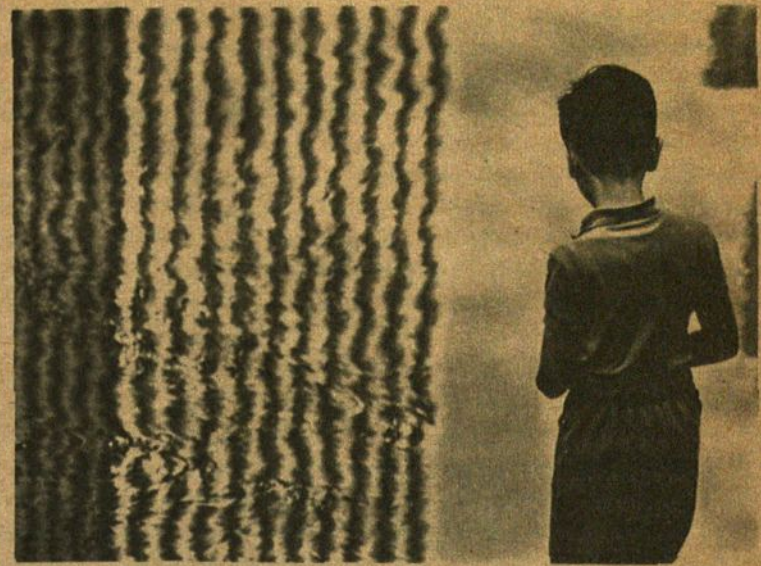
Juk dabartinės cenzūros sąlygoje lietuvių literatūra niekad nesulauktų Donelaičio, Žemaitės, Cvirkos, Strazdelio... Tai buvo rašytojai, griežti, bekompromisiniai savo buities demaskuotojai. Kas leistų jiems dabar pakelti plunksną prieš tarybinę buitį? Ar nepavadinę jų sovietinės buities šmeižikais, kaip vadina Solženicinas?

Vykdydamas iki kraštutinumo jo citatas rašiusiųjų valią, J. Keliuotis neigia asimiliacijos pavojus ir čia pat kelia būtiną lietuviams antros kalbos mokėjimą -- rusų kalbos. Pats būdamas prancūzų kalbos mokovas, pirmuosius kultūrinės politikos impulsus gavęs iš Vakarų kultūros surogatą -- sovietinę "kultūrą"! Dar daugiau -- jis tvirtina, kad "Lietuva pasirinko tarybinį vystymosi kelią"! Tai tema, kurios diskutuoti neįmanoma.

Per visą pasikalbėjimą išdėstyti išsireiškimai "reakcinės emigracija", "nacionalinė civilizacija", "Tarybinio kelio pasirinkimas", "atsakūnai ir bastūnai", "nesugriauamos draugystės ryšiai su rusų tauta", "gyvenimo dialektika", "reakcingos emigracijos grietinė", "pažangos tvirtovė -- Tarybų Sąjunga" -- viskas tai išskiria J. Keliuoties interview iš bet kurių kultūrinės politikos diskusijų ir perkelia tą interview į grubios sovietinės propagandos rubriką.

Xerx

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

A. KEZYS

Dangoriaižio atspindys vandenyje

FOTO MENININKO IŠPAŽINTIS

Jurgis Gliauda

Jau kelintą savo kameros derlių atskleidžia Algimantas Kezys nauju nuotraukų albumu "Foto Kompozicijos".

Šis albumas pasirodė dviem redakcijom: anglų (Form and Content) ir lietuvių (Foto Kompozicijos) laidomis. Paveikslų kalba vaizdiniai -- tarptautinė, bet tekstai daro tas laidas skirtingas. Šis įspūdingą albumą išleido M. Morkūnas. Albume tilpo 64 nuotraukos, Hugh Edwards įvadas, gausus bibliografinis sąrašas ir Algimanto Kezio žodis. Žinios Morkūnienės aplankas.

Visas albumas yra savotiškas polėkis, poveržis į labiau ar siauriau objektyvo rėmuose sukaustytus įnoringai pagautus aplinkos fragmentus. Juodų ir baltų tonų feria iš šešiasdešimt keturių nuotraukų byloja apie autoriaus spontanišką savo įspūdžių realizavimą. Ir jeigu jo foto kameros objektyvas yra jo žvilgsnis į pasaulį per tam tikrą estetinės pagavos džiaugsmo prizmę, drįstame galvoti atradę Kezio menę credo šio albumo puslapiuose.

Pavienė nuotrauka, aišku, gali reikšti akimirkos upą, nuotaiką, net foto technikos žaismą, bet nuotraukų kompleksas deklaruoja fotografo estetinius siekius, sustojimą ties objektu, kuris kalba savo forma ir turiniu ir atskambančiu svarstymu žiūrovo sąmonėje.

Hugh Edwards, savo įvade, tvirtina, kad Kezys moka "stebėti ir atrinkti". Tai daug reikšmingai menininkui žodžiai. Savo nuotraukomis foto menininkas deklaruoja aplinkos fragmento esmę ir atskleidžia to fragmento emocinį tūrį. Tai yra žiūrovo įspūdžio ir iš aplinkos išsemtos fragmento nuotraukos santykis. Tai yra žiūrovo ir vaizdo samplaika. Todėl tokios įvairios ir stebėtojo reakcijos. Įvairuojantieji įspūdžiai perke-

liami ir į nuotraukų bendrumą. Mėginant ieškoti apibendrinimo vieniems tai vienišumo akcento ženkle suvoktas gyvenimas, kitiems tai minorinių gaidų primatas.

Ir taip apsvarstant, niekas neklysta. Šio albumo tūryje Kezys mus stebina ir žavi ir vienišumo grauduliu, ir minorinių temų pomėgiu, ir dar daugiau. Pervertus visas albumo nuotraukas lieka tam tikros pilnumos ir savotiško pasimetimo nuosėdos. Lieka kažkokios pilnesnis aplinkos pažinimas, bet skaudžiai apkarintas akimirkos trapumo ir detalės didumo.

Albumu idėtas "nuotraukų autoriaus žodis" šiuo žodžiu Algimantas Kezys deklaruoja savo profesinį credo. Tai retai sutinkamas fotografo intelektualo dėstymas apie foto objektyvą stebimą vaizdą. Tai pasisakymai apie "savaip", tai yra, individualiai stebimą pasaulį. "Šventoji vanda", sako autorius yra tas kulminacinis punktas, kada daiktas pamatomas. Daikto pamatymas yra daikto išplėšimas iš aplinkos. Tai kulminacinis kūrybos punktas kiekvieno meno rubrikoje. Autorius preciziškai nusakė tą procesą.

Foto nuotraukoje, kaip ir dailininko drobėje svarbus braižas. Objektų kontūrais Kezys akcentuoja vaizdo pristatymą. Natūralistiniai ryškiai ar niuansuotais iki apatėmdyto miglotumo atvaizdais jis sukelia žiūrovo atliepyje visą gamą skirtingų nuotaikų. Galima galvoti, kad natūralistiniai pristatytas sužeistas, būtų kitaip veikęs žiūrovą, jeigu tonai būtų šešėliuoti ir kontūrai blyškūs. Tačiau autorius matė objektą taip, ne kitaip. Čia reikšiasimėnininko diktatas, individualumas ir estetinis jo credo. Jis įtarpina stebimą objektą į savo svarstymo koordinatas, linijomis, kontūrais ir šešėliais atskleidžia objekto tūritokį, koks jo suvoktas. Todėl tos vaizdinės kaskados sudaro foto menininko kūrybinę, gal būt kartą, ir gyvenimiškąją filosofiją, kurioje, kaip minėta, kartus yra akimirkos trapumas ir parbloškiantis yra detalės didumas.

ŠEŠTAD., BAL. 29

SOCCER

(FUTBOLAS)

TIESIOG SPALVOTAS
MILŽINIŠKAME AKRENE

DVEJOS PILNOS RUNGTYNES
TIESIOG VIA SATELLITE

QUARTER
FINALS

ANGLIJA
PRIEŠ
V. VOKIETIJĄ

ITALIJA
PRIEŠ
BELGIJĄ

QUATER FINALS EUROPEAN CHAMPIONSHIP CUP
*Anglija -- V. Vokietija tiesiog iš Wembley

Italija -- Belgija iš Milano.

NAMUOSE TV NETRANSLIUOJA

1 rungtynės Italija -- Belgija 11:00 ryto

Clevelando Arenoje

Visos vietos rezervuotos \$6.00, \$8.50 ir \$10.00.

Bilietai parduodami Arenoje ir pas Richman's

krautuvėse. Kasa atidaryta nuo 10 val. ryto iki 7

val. vak. nuo pirmadienio iki šeštadienio. Telef.

(216) 361-2700.

FEMALE

ASSEMBLERS

Must read, write and speak English.

CLEVELAND ELECTRONICS,

INC.

E. 140--FREEWAY AREA

INTERVIEWS BETWEEN 9-3

CALL FOR APPOINTMENT

249-3709 (33-34)

MALDOS VIENYBĖS MANIFESTACIJA UŽ SIEKIANČIUS ŽMOGAUS TEISIŲ

DETROITO LIETUVIŲ DEMONSTRACIJA

Balandžio 15 d. Detroito lietuviai suruošė eiseną nuo Fisher express way iki Kennedy square. Eisenoje dalyvavo įvairaus amžiaus žmonės: suaugę ir jauni. Buvo įsijungusių ir kitų pavergtų tautų žmonių: ukrainiečių, lenkų, slovakių ir kitų. Eisenos priekyje studentai nešė didelį medinį kryžių ir Amerikos ir Lietuvos vėliavas. Visi eisenos dalyviai nešė medinį kryžiuoką arba plakatą. Eisenoje žygiavo lietuviai kunigai: Vladas Stanevičius, Dominikas Lingvinas, Kazimieras Simaitis, Viktoras Kriščiunevičius ir Alfonsas Babonas.

Tai tur būt pirmą tokia eiseną Detroito, kur demonstrantai žygiuodami nešė ne tik plakatus, bet ir kryžius. Plakatai buvo su įvairiais užrašais: "Soviet Union Jail of Nation", "U.S. S.R. Killer Religion Freedom", "Pray for Those Far-bidden to Pray", "Kosygen Says God is Dead, 17,000 Lithuanian Says No" ir t.t. Be studentų nešamo kryžiaus, gan stambų ir didelį kryžių nešė LSST C.V. pirmininkas Vincas Tamošiūnas, Marijono Šnapščio nors ir nedidelis kryžiuokas, bet jį nešti padėjo jo dukrelė Vytė-Ignė. Tai tur būt pati jauniausioji demonstrantė.

Įvažiavimai į Woodward Ave. buvo sustabdyti ir kryžkelėse ant kampų stovėjo miesto policija.

Dauguma amerikiečių eiseną įdomavosi ir klausinėjo: kas čia per eiseną ir ko norima? Atsakymas man buvo lengvas. Paduodavau tam žmogui demonstracijos metu dalinamą lapuką. Ir jis jau žino.

Ramiai, tvarkingai ir gražiai be jokių išsišokimų eiseną sužygiavo į Kennedy Square. Čia buvo sugiedoti Amerikos ir Lietuvos himnai, pasakytos kalbos ir priimta rezoliucija.

Kalbėjo: kun. Vladas Stanevičius, ukrainiečių, slovakių ir lenkų atstovai. Taip pat buvo atvykęs ir kalbėjo prez. kandidato Humprey atstovas John Gronowski. Didžiausia staigmena buvo, kai ant galo atvyko ir žodį tarė vyskupas Thomas Gumbleton.

Demonstrantų rezoliuciją perskaitė Stefa Brizgytė, o visą programą pravedė Rita Garliauskaitė.

Demonstracijas surengė Detroito Lietuvių Organizacijų centro valdyba, kooperuojant su L. B. Detroito apylinkės valdyba, talkininkaujant studentams. Studentai nupiešė virš 20 plakatų ir demonstracijos metu dalino lapelius, palaikė tvarką ir jai pasibaigus surinko visus kryžius, plakatus, išvalė ir gražiai sutvarkė aikštę.

Didžiulius kryžius, kurie buvo nešami studentų ir Vinco Tamošiūno, parūpino šaulių kuopos.

Detroito lietuviai šia demonstracija atskleidė Sovietų melus apie esamą religijos laisvę Lietuvoje ir rėmė tuos 17,000 lietuvių parašų, kurie kreipiasi į Jungtines Tautas ir reikalauja Lietuvoje religijos išpažinimui laisvės. Demonstracijoje dalyvavo apie 300 žmonių.

• **Baliuje "Kartą Pavasari" balandžio 29 d., 7 val.**

OWNER OPERATORS

WANTED

WITH LATE MODEL SINGLE axle tractors to haul vehicles from Kalamazoo, Mich. to various points. Must be able to pass DOT and company qualifications. Equal opportunity employer. Contact Dallas and Mavis, 4200 Stickney Ave., Toledo, 219-729-3838. (51-53)

WANTED

1ST CLASS SKILLED TOOL AND DIE REPAIRMEN OR DIE MAKERS Must be able to set up work from Blue Prints & Close Tolerance and have own tools.

1st & 2nd SHIFT Steady work for qualified men & fringe benefits.

ST. CLAIR METAL PRODUCTS 1721 DOVE ST. PORT HURON, MICH. 313-984-5123

An Equal Opportunity Employer (33-39)

BROKERS

OWNER — OPERATORS OF SEMI DUMPS TO HAUL IN OHIO, MICHIGAN, PENNA., and INDIANA.

CALL 241-9119 JACK GRAY TRANSPORT INC. 1301 ELM ST. TOLEDO, OHIO (33-37)

COLD HEADER

SET-UP MAN

Experienced in 1/2 inch National HEADERS Day shift. High hourly rate. Over-time. Paid hospitalization. Liberal pension plan. Other fringe benefits. QUALITY BOLT & SCREW CO.

7105 KRICK RD., BEDFORD, OHIO 216-232-7450 (33-35)

WANTED

JOURNEYMAN DIE MAKERS Top qualified Die Makers needed. Must have job experience and be able to set up work from Blue Prints & Close Tolerance. Steady work. Good wages & fringe benefits.

Apply UNITED TOOL & DIE INC. 910 1/2 N. Washington Kokomo, Indiana 46901 (31-37)

WANTED AT ONCE

1ST CLASS SKILLED 1. Automatic lathe hands Single spindle setup operation 2. Engine lathe operators 3. OD, ID, surface grinders 5 years experience desired All benefits. Apply ABLE GRINDING CO. 421 36th St. SW Grand Rapids, Mich. Call collect 616-534-8615 (29-38)

LOS ANGELES

PAVASARIO BALIUS

Los Angeles lietuvių kolonija nėra didelė skaičiumi, bet labai aktyviai reiškiasi lietuviškoje veikloje, ypač mūsų jaunimas. Kelių pasišventusių, skautų stovyklavietės narių, ir dosnių tėvų bei lietuvių dėka, turime puikią lietuvišką stovyklą, kuri yra įrengta pagal paskutinius valdžios reikalavimus ir duoda daug progos mūsų jaunimui išvažiuoti į gamtą, pagyventi pušų globoje ir praktiškai pritaikyti skautavimą. Reik didžiulis, kad reikiassi bendruomenės veikloje, gardina Lietuvos vardą moksline pasaulyje ir prie kiekvienos progos tai per laikraščius tai per televiziją primena pasauliui Lietuvos vergiją ir jos kančias. Stovykla toli gražu, dar

Debiutantės: Jonytė Beržinskytė, Lucija Garliauskaitė, Rūta Čerskutė, Ramunė Mikulionytė, Dalė Petraitė, Loreta Petersonaitė, Vida Skiotytė ir Rita Simutytė.

Abiturientai: Robertas Arlauskas, Jonas Naujokaitis, Antanas Šiurkus, Viktoras Nakas, Viktoras Palakis ir Rimas Kasputis. Debiutantės ir abiturientus pristatymui rengia "šilainės" vadovė Galina Gobienė.

A. Grinius

• **Perkant ar parduodant namus**, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 316Q1 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

nėra išmokėta, liko keli tūkstančiai dolerių skolos, kurią skautai bando išmokėti ruošdami muges, parengimus ir t.t. šiais metais gegužės 20 d. stovyklavietės komitetas rengia pavasario balių, gražiam Nob Hill restorane, 8229 Van Nuys Blvd., Panorama City. Pernai ten pat suruoštas balius davė daug pelno. Reikia tikėtis, kad ir šįmet lietuvių, ir skautų tėvai, supras bendrą jaunimo reikimą ir gausiai atsilankys.

Programa bus gana įdomi, nes mūsų kolonijos populiari solistė Birutė Dabšienė, dainavusi per metų metus baliuose ir koncertuose, šį kartą duos visiška naujo žanro programą — populiarios muzikos, dabar taip jaunimo pamėgtos. Baliuje dalyvauti žada V. Jonuškaitė-Leskaitienė, Akademikų skaučių draugovės garbės narė, mūsų operos solistė, daug dirbusi

moteru tarptautinėse organizacijose.

Dr. E. Gimbutienė paaugojo savo kruopščiai paruoštą kriauklių paveikslą, kurį laimės laimingas jėimo bilietas. Reikia tikėtis ir viltis, kad lietuviai ne vien tik žodžiais, bet ir atsilankymu ir aukomis parems lietuviško jaunimo pastangas išlikti lietuviams.

(V. Irl.)

REIKALINGAS ADMINISTRATORIUS

Lietuvių Tautiniams namams tuojau reikalingas administratorius, kuriam duodamas butas atskirame name ir 20% nuo išnuomos salės. Be to, yra patalpos valgyklai. Rašyti: Mr. Br. Duda; #15 McCollum St., Los Angeles, Cal. 90026

Skaitykit ir platinkit DIRVĄ

WHEN YOU HELP THEM,

When you vote to renew the County Health and Welfare Levy, you're voting to fight delinquency, child abuse and alcoholism.

You're voting to provide food and emergency shelter for homeless people.

You're voting to help the mentally retarded.

Yes, you're voting to help them. But it's a vote for all of us, too.

It's a vote for safer streets, for a stronger economy in Cleveland, for healthier, better educated children, for a saner, more responsible society.

It doesn't cost us one extra cent to renew this levy. Yet, it will bring to our community more than 60 million dollars of matching funds from state and federal governments.

Vote for them. Vote for you. Vote for Issue 2.

VOTE FOR ISSUE 2, MAY 2.
Renew the County Health and Welfare Levy.

IŠRINKIT DEMOKRATĄ
Wm. J. KENNICK
STATE REPRESENTATIVE
IN DISTRICT 18
(Ward 32, Euclid, Ohio and Richmond Hts)

WM. J. KENNICK, buvęs 23 wardo councilman, gimęs Kaune, Lietuvoje, yra advokatas ir Columbus gins taksų mokėtojų teises bei kovos prieš pornografinių knygų pardavinėjimą E. 185 St. Pirminiūose rinkimuose gegužės 2 d., antradienį balsuokit už Wm. J. KENNICK.

ŠEŠTADIENI, BALANDŽIO 29 D., 1:00 VAL. ŠV. JONO KATEDROJ

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

MANIFESTACIJA DĖL PERSEKIOJIMŲ LIETUVOJE

Jaunimo žygis už tikėjimo laisvę Clevelande balandžio 29 d., šeštadienį, rengia lietuvių maldos vienybės manifestaciją.

1 val. p. p. šv. Jono katedroje bus atnašaujamos šv. Mišios už 17000 lietuvių pasirašiusių petiją dėl religijos persekiojimo Lietuvoje.

Po Mišių iš katedros bus žygiuojama į miesto centrą ir pasakytos kalbos. Visi lietuviai kviečiami pamaldose ir manifestacijoje dalyvauti.

MOTINOS DIENA

Lietuvių Studentų S-gos Clevelando skyrius, kartu su kitomis Clevelando jaunimo organizacijomis, ruošia Motinos Dienos programą, sekmadienį, gegužės 14 d., 3:30 val. p. p. Naujosios parapijos salėje.

Programoje iš Bostono skaidrių montažas "Kelias į Nepriklausomybę". Po to

trumpa jaunimo programa. Įėjimas mamytėms — veltui; tėveliams — 2 dol.; studentams — 1 dol.; moksleiviams — veltui.

• Pianisto Antano Smetonos koncertas įvyksta ši sekmadienį, balandžio 30 d. 8 val. vak. Cleveland Music School Settlement patalpoje, 11125 Magnolia Dr. Programoje Chopin kūriniai.

PADEKA

Mielam Feliksui Navickui, jo sūnui ir Priešteliams už lietuvišką — krikščionišką pagalbą nuoširdžiai dėkoju. "Gelbstančios rankos yra šventesnės kaip besimeldžiančios lūpos".

Kun. P. Dzegoraitis

* FRANK BRENNAN, kandidatuoja į County Treasurer, yra žinomas, kaip mokąs taupyti mokesčių mokėtojų sudėtus milijonus.

Jis sumodernizavęs savo įstaigą, kas leidžia iki maksimumo taupyti išlaidas. Clevelando Citizens League pataria balsuoti už Brennaną gegužės 2 d. rinkimuose.

* ETNINIŲ GRUPIŲ ATSTOVAI palankiai židri į Issue Nr. 2, kuri bus patiekta balsavimui gegužės 2 d. rinkimuose.

Tai nepakels taksų, bet padės akliems, protiniai atsilikusiems, invalidams ir seno amžiaus žmonėms prieglaudose.

ŽINOKIME UŽ KĄ BALSUOJAME

Artinasi rinkimai. Rasime daug kandidatų įvairius postus. Mums lietuviams svarbu išrinkti tokį asmenį, kuris galėtų būti mums naudingas ir, reikalui esant, padėtų. Žinome, kad daug dalykų yra taisytinų. Paprastai kandidatai prieš rinkimus daug visko prižada, bet pamiršta tą pačią rinkimų dieną, nežiūrindami nors į rinkimų laimėjimą. Reiktų renkamąjį kandidatą pažinti ir žvilgtelėti į jo atliktus darbus. Svarbu, kad kandidatas būtų pilnai kvalifikuotas ir tinkamas būsimam postui.

Adv. Henry Medved

Advokatas Henry Medved kandidatuoja į State Representative 18-tam District - rajone, kuris apima 26 ir 32 Wardus ir Richmond Heights rajoną. Adv. H. Medved yra tam postui pilnai kvalifikuotas ir turi patirtį tam darbu. Jis keletą metų buvo Ohio valstijos prokuroro padėjėju ir dabar yra specialus jo patarėjas. Taip pat yra Probate teismo referentas. Ilgalaikis mūsų apylinkės gyventojas. Priklauso N. Parapijai, kur leidžia savo vaikus į mokyklą. Todėl ir jūrpesčiai yra tie patys, kaip ir mūsų visų.

Kaip žinome, E. 185-oj gatvė įsikūrė pornografinių knygynas. La Salle teatras jau keli metai iš eilės rodo nepadorias seksualines filmas. Lietuviai bei tėvų komitetas darė įvairių pastangų, kad teatras rodytų kultūringus filmus, bet tas nieko nepadėjo. Jo patarimu bei pastangomis buvo suorganizuoti piketai prie knygyno bei teatro. Pornografinio knygyno reikalas atsidūrė teisme, kai kurios knygos konfiskuotos ir, atrodo, kad knygynas uždarytas, o gal ir visi pornografiniai knygynai visame Cle-

velando mieste bus uždrausti.

Pasikalbėjus su adv. H. Medved, paaiškėja jo nusistatymas, būtent: ne tik apvalyti apylinkę nuo pornografijos, bet įvesti griežtas bausmes už nusikaltimus ir tuo įpareigoti teisėjus nusikaltėlius bausti, teikti parapijinėms mokyklos valstybinei paramai, neleisti vežioti vaikų į kitas mokyklas, plėsti Clevelando State universitetą, sumažinti mokesčius pensininkams už turimas nuosavybes ir netaksuoti jų pensijos pajamų ir t.t.

Todėl gegužės mėn. 2 dieną pagalvokime, už ką balsuosime. Advokatas H. Medved tikrai yra tinkamas kandidatas į State Representative vietą.

(vė)

INFORMAVO APIE II PLJK

II Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso Clevelando atstovai, norėdami visuomenę paimformuoti apie jų darbus liečiančią Kongresą, balandžio 16 d. buvo sušaukę susirinkimą.

Atidaręs susirinkimą LB apyl. pirm. Malskis, perdavė jį į atstovų rankas. Elenutė Razgaitytė pristatė Clevelando atstovus ir pakvietė dr. V. Stankų tęsti programą.

Dr. Stankus, kalbėdamas apie atstovų atliktus darbus, paminėjo, kad atstovai buvo daug prisidėję prie lietuvių kalbos kurso įvedimo Kent State Universitete. Taip pat, tame pačiame universitete, jie padėjo paruošti lietuvių tautodailės parodą. Dr. Stankus paaiškino kad geg. mėnesyje Clevelande įvyks tautybų konferencija. Lietuvių tautodailės pavyzdžiai bus išstatyti May Company krautuvės lange. Atstovai padės surinkti medžiagą tai parodai.

Ant. Kalvaitis trumpai kalbėjo apie Jaunimo Mečių Komitetą ir pristatė jo svarbiausius tikslus: skleisti informaciją apie Kongresą, platinti petijas, ir rinkti aukas. Jis pabrėžė, kad sunkiausias uždavinys yra pinigų rinkimas, kadangi Clevelandui skirta suma yra didelė, o laiko nedaug.

Paulius Alšėnas pristatė atstovų paruoštą diskusijų planą, per kurį atstovai supažindins Clevelando jaunimą su studijų dienų temomis. Šiam prieš-

Londono, Kanados, mergaičių kvartetas "Rasa", kuris išpildys Pittsburgho lietuvių jaunimo bankete meninę programą: L. Jokubaitytė, R. Bliskytė, L. Petrašiūnaitė ir prieky V. Petrašiūnaitė.

PITTSBURGHO JAUNIMO VAKARAS

Pittsburghe šių metų gegužės 13 dieną, vakarinėje miesto dalyje Esplan šv. Vincento parapijos salėje, 200 Tabor gatvė, prie West Carson gatvės, 7:30 vakare ruošia vakarą su menine programa, kurią išpildys iš Kanados, Londono mergaičių kvartetas "Rasa" ir vietinių šokių grupė "Neris", vadovaujama M. Aglinskaitės. Po programos šokiai.

Pelnas skiriamas II Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresui.

Pittsburgho jaunimas yra susidomėjęs įvyksiančiu

kongresiniam studijinių temų aptarimui yra kviečiami atskirų sričių žinovai. Studijų dienų temos yra sekančios: "Jaunimas ir politika", "Lietuvių auklėjimas išeivijoje", Lietuvos dabartinė padėtis" ir "Religija ir moralė lietuvių jaunimo tarpe".

Ona Kliorytė pravedė diskusijas. Diskusijose dalyvavo jaunimas ir vyresnieji. Pasidalinta nuomonėmis ir naujais sumanymais dėl Kongreso informacijos atstovų rolės po Kongreso, Kongreso nutarimų ir t.t.

Elenutė Razgaitytė

• Arenoje balandžio 27 d. 7:30 v. v. įvyks imtynės tarp vokiečių imtynininkų Waldo von Erich ir Hans Schmidt. Be to, bus ir kitų imtynių. Bilietai nuo 5 iki 3 dol. gaunami Arenoje ir pas Richman's.

jaunimo kongresu ir šiais metais jaunimas gana gyvai reiškiasi lietuviškoje veikloje.

Jaunimas tikisi į parengimą susilaukti ir clevelandiečių; Pittsburgho jaunimas lietuviško įkvėpimo ir energijos dali gauna ir iš Clevelando; nes LB ruošia abiturientų pristatymo ir kitų organizacijų parengimus aplanko Pittsburgho jaunimas ir parsiveža daug entuziazmo ir pasiryžimo, norėdamas daug ką lietuviško ir Pittsburgho padaryti.

Pavasario atgimstantis gamta Pennsylvanijos kalnų kalneliais žydinčiomis akacijomis besigrožėjančios yra vos 2-jų valandų kelio. Tad kodėl neaplankyti Pittsburgha.

Daug kas riša Pittsburghą su Clevelandu, dalis veikliausių Clevelando veikėjų yra buvę pittsburghiečiai. Kodėl neatnaujinti senas pažintis duoti lietuviško impulso šiai mirštančiai lietuvių kolonijai?

Clevelandiečiai turėtų daugiau susidomėti ir duoti dar didesnę lietuviškos dvasios įkvėpimą šiai mirštančiai, bet jaunimo atgimstantčiai lietuvių kolonijai.

Vakaro bilietų kainos \$3.50, studentams \$2.50, o jai kas norėtų įsigyti iš anksto bilietų ar gauti daugiau informacijų, prašom skambinti čia pat Clevelande Broniui Taorui 228-4354 ir Antanui Kalvaiciui 692-1766.

Nepamirškite gegužės 13 d. ir visi atvykit į Pittsburghą!

J. Pittsburghietis

VOTE FOR INTEGRITY

Re-elect
FRANK M. BRENNAN
DEMOCRAT
County Treasurer

Brennan for Treasurer Committee
Bill Viau, 327 Janice Dr., Chmn.

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS UŽ PADĖTUS INDĖLIUS.

Už paprastus indėlius moka **5%**

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

Viešėdami Chicagoje aplankykite PARAMĄ MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKAS

Cia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

UŽBAIKIME MILIJONĄ

Lietuvių Fondo dešimtmečio visuotinis narių suvažiavimas įvyksta Chicagoje š. m. gegužės 6 d., Jaunimo Centre. Ta proga toje pat vietoje ta pačią dieną, 7

val. vakaro, ruošiamas LF sukaktuvinis balius. Meninėje programoje: rašytojas A. Baronas ir solistė J. Šalnienė. Šokiams groja L. Bichnevičiaus orkestras. Įėjimas — auka \$7.50 asmeniui (su vakariene). Vietas rezervuoti iki gegužės 1 d., skambinant 312-925-6897 arba atsilankant į LF būstinę, 2422 W. Marquette Rd.

• Lietuvių - Amerikiečių Respublikonų Federacijos Chicagoje susirinkimas įvyks Marriott Hotelyje sekmadienį, gegužės 7, nuo 1 iki 3 val. po pietų, kambaryje 398. Kiekviena lietuvių respublikonų organizacija gali būti atstovaujama savo delegato. Taip pat kviečiame dalyvauti ir svečius.

• Rochesterio Jaunimo sekcija stipriai veda vąjų sutelkti lėšas šiais metais įvykstančiam II PLJ Kongresui. Sekmadienį, balandžio 30 d., 12 val. p. p. sekcija ruošia skanious pietus šv. Jurgio parapijos viršutinėje salėje. Pietų metu veiks baras, o savo grojimu visus smagins jaunimo orkestrėlis. Taigi, pasinaudokite šia puikia proga pailsėti — nevirti, ir iš anksto įsigykite bilietus. Bilietus platina jaunimo sekcijos nariai tuoj po pamaldų, arba galima įsigyti per Daną Staškevičiūtę. (dk)

• Rochesterio Jaunimo sekcija stipriai veda vąjų sutelkti lėšas šiais metais įvykstančiam II PLJ Kongresui. Sekmadienį, balandžio 30 d., 12 val. p. p. sekcija ruošia skanious pietus šv. Jurgio parapijos viršutinėje salėje. Pietų metu veiks baras, o savo grojimu visus smagins jaunimo orkestrėlis. Taigi, pasinaudokite šia puikia proga pailsėti — nevirti, ir iš anksto įsigykite bilietus. Bilietus platina jaunimo sekcijos nariai tuoj po pamaldų, arba galima įsigyti per Daną Staškevičiūtę. (dk)

LEIDŽIAMI POETO FAUSTO KIRŠOS POMIRTINIAI LAISKAI

Lietuvių Rašytojų Draugija rūpinasi išleisti poeto Fausto Kiršos pomirtinius raštus, kuriuos yra suredaguavęs Stasys Santvaras. Tai gausus kūrybos pluoštas, apimamas 410 mašinėlė rašytų puslapių. Į jį įeina eilėraščiai, nebaigti eilėraščiai, Aidų aidų fragmentai, III ir IV Pelenai, Pabėgėliai, užrašai bei samprotavimai apie literatūrą ir kt. Medžiaga labai įdomi ir būdinga, kurios išsamų paaiškinimą gale pateikė redaktorius, Stasys Santvaras. Tokiam veikalui išleisti reikalinga žymi pinigų suma. Iš velionies palikimo galima apmokėti tik dalį spausdinimo išlaidų. Kitą dalį tikimasi surinkti iš visuomenės.

Lietuvių Rašytojų Draugijos valdyba maloniai prašo visus poeto Fausto Kiršos bičiulius ir kūrybos mylėtojus tuojau prisidėti auka prie jo pomirtinių raštų išleidimo. Mes laukiame ir stambesnių aukų, nes Faustas Kirša, kaip vienas iš žymiausių pomaironė

kartos poetų, yra vertas savo tautiečių paramos bent pomirtiniams raštams išleisti.

Visas aukas prašome siųsti šiuo adresu: Lithuanian Writer's Association, 910 Willoughby Ave. Brooklyn, N. Y. 11221.

EAST ST. LOUIS

PAVASARIO BALIUS

ALT S-gos East St. Louis apylinkės skyrius, gegužės 6 d., 6:30 v. v. rengia pavasario vakarą su programa ir vakariene. Vakaras įvyks European Inn, O'Fallon, Ill. Kviečiame visus gausiai dalyvauti.

VILOS AUDRONĖ VASAROTOJŲ DĖMESIUI

Dr. Eduardas ir Marija Jansonai vilos Audronė Cape Cod savininkai praneša, kad šiais metais vila AUDRONĖ atidaroma vasarajimui nuo birželio mėn. 24 dienos ir jau dabar priimami užsakymai vasarajimui.

Kreiptis tiesiai į vilą Audronė: JANSONAS & AUDRONĖ, P. O. Box 424, Osterville, Cape Cod, Mass. 02655. Tel. (Area 617) 428-8425.

Brangiam Kolegai

DR. VLADUI RAMANAUSKUI

mirus, jo žmonai REGINAI, šeimai ir

giminėms nuoširdžią užuojautą reiškia

Michigan Lietuvių Gydytojų
Draugija

A. A.

DR. VLADUI RAMANAUSKUI

staiga mirus, jo žmonai, sūnui, dukroms

ir broliams gilią užuojautą reiškia ir

kartu liūdi

Leokadija ir Juozas
Žvyniai

Mielam Bičiuliui

DR. VLADUI RAMANAUSKUI

netikėtai mirus, žmonai REGINAI, šei-

mai ir giminėms, skausmo valandoje

gilią užuojautą reiškia

Pajauta ir Jonas Gaižučiai
ir
Elena Stašienė

A. + A.

DR. VLADUI RAMANAUSKUI

mirus, žmonai REGINAI, sūnui ir duk-

terims, broliui VINCUI RAMONUI,

reiškiame mūsų širdingiausią užuojau-

tą

Napoleonas, Salomėja, Antanas
Nyergiai

Mylimai Motinai Lietuvoje mirus,

FELICIJA IZBICKIENĖ

ir jos šeimą nuoširdžiai užjaučiame

J. ir A. Lapšiai
R. Petronienė
B. ir J. Vasiai

Mielam kaimynui

A. A.

DR. VLADUI RAMANAUSKUI

mirus, žmonai REGINAI, sūnui, duk-

terims, broliams ir artimiesiems gilią

užuojautą reiškia

Julija Salasevičienė
ir šeima

DR. VLADUI RAMANAUSKUI

mirus, jo žmoną REGINĄ, šeimą bei

artimuosius giliai užjaučiame

Dr. J. A. Snieškai

VACLOVUI BAGDONUI

mirus, jo šeimai ir artimiesiems nuo-

širdžią užuojautą reiškia

Aldona ir Povilas
Švarcai

Mielam, geros širdies

A. A.

DR. VLADUI RAMANAUSKUI

mirus, žmonai REGINAI, šeimai ir bro-

liams reiškiau nuoširdžiausią užuojautą

ir kartu liūdžiu

Juozas Štulga

DR. VLADUI RAMANAUSKUI

mirus, jo žmonai p. RAMANAUSKIENEI, sūnui,

dukroms ir giminėms reiškia gilią užuojautą

Marija Valiukėnienė
su dukra

Tauriam lietuviui ir jaunimo bičiuliui,

DR. VLADUI RAMANAUSKUI

mirus, gilią ir nuoširdžią užuojautą reiškia jo šeimai

Dr. Viktoras Stankus

A. A.

VACIUI BAGDONUI

mirus, žmonai HALINAI, dukrai ir broliui VA-

LENTINUI nuoširdžią užuojautą reiškia

Leonas Banevičius

VACLOVUI BAGDONUI

mirus, žmoną HALINĄ, dukrą AUDRONĘ ir bro-

lį VALENTINĄ su šeimomis nuoširdžiai užjaučia

Ada ir Pranas
Sutkai